

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευτῆς: Λ. ΜΑΛΑΜΑΣ ΤΕΥΧΟΣ 14 • ΜΑΡΤΙΟΣ — ΑΠΡΙΛΙΟΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1967

Η ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Ἡ σκέψη κι ὁ πόνος μᾶς γεμίζουν τὸ βίο. Τὸ αἶσθημα ἰσοτιμίας, ἐδῶ, δὲν ἔχει ποτὲ μεταβληθεῖ σὲ πολυπόθητη πραγματικότητα. Ἐνα ριγος ἠλεκτρίζει τοὺς ἀνθρωπιστὲς γιὰ τὸ χάος μιᾶς γύρω κατάντιας. Τὰ πλοκάμια τῆς ἀλλοτριώσεως σὰ νύχια δολερὰ καθηλώνουν τοὺς ἀνθρώπους. Χάθηκε στὸ σύθαμπο μιᾶς δουλείας ἢ προσωπικῆ εὐθύνης, ἢ συνέπεια, τὸ ἦθος. Εἶναι ἡ βία ἢ πολυπρόσωπη μὲ τὶς ψεύτικες λάμπεις. Μιὰ μεταμφιεσμένη ἐπιτήδεια βία, πὺ θαρεῖς καὶ μεταμορφώνεται μὲ μαγικά καλωπίσματα. Αὐτὴ ἀλλοτριώνει ὑπάρξεις, γνώμες, συνειδήσεις, δικαιώματα, πεποιθήσεις. Ὅλα, χορεύουν σὰν ὁ γύφτος κι ἡ ἀρκούδα στὸ ταψὶ τῆς ἀνάγκης. Οἱ περισσότεροι χωρὶς αὐτεξούσια δύναμη, λουφάζουν. Ἡ ἀλλοτριώση προκαλεῖ καὶ δυσμένεια, ἐχθρότητα, ἀπονέκρωση δυνάμεων. Αὐτοκυρίαρχοι κι ἀναπαλλοτριωτοὶ εἶναι μόνο οἱ οικονομικὰ ἰσχυροί. Μὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄψη καὶ κατὰ βάθος εἶναι κι αὐτοὶ ἀλλοτριωμένοι ἀπὸ τ' ἀρωστημένα πάθη καὶ τὸ κυνήγι τοῦ πλούτου. Οἱ ἐργαζόμενοι μεταβάλλονται εὐκολὰ σὲ ἔρμαια τύχης θλιβερῆς. Ἄν μποροῦσαν σίγουρα νὰ ρυθμίσουν μὲ λογικὰ καὶ ἄριστα μέτρα κάθε βιωτικὴ ἀνάγκη τους, δὲ θάχαναν ποτὲ τὴν κυριότητά τους. Ἄλλὰ πιάνονται στὴ μέγγενη τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῆς ἐπιβίωσης καὶ συνθλίβονται καὶ σωπαίνουν. Οἱ συνθήκες τῶν ἐργασιῶν ἀπαλλοτριώνουν, μεταβιβάζουν τὴν κυριαρχία τῶν ἀτόμων, κι οἱ μισθωτοὶ γίνονται ἀφοσιωμένοι παρίες γιὰ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν τους. Καὶ νὰ θέλει νὰ μιλήσει ἢ καρδιά, τὸ συμβατικὸ μυαλὸ δὲν τὴν ἀφήνει. Ἡ ἀλλοτριώση στὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τ' ἀνθρώπου, ὑπῆρξε ἀπὸ καταβολὲς ἀρχόντων. Μιὰ τάξη πὺ καταπιέζει τὴν ἄλλη. Μιὰ μέθοδο πὺ ἐξασφαλίζει τὰ ἐπικάρπια στοὺς ἀλλοτριωτὲς. Κι οἱ ἀλλοτριωμένοι... Χριστοὶ πὺ διαρκῶς ξανασταυρώνονται, σὲ πρόσωπα τυραγνισμένων ἀδερφῶν μας. Ὅμως τὸ ποτέ, μιᾶς ὀλοκληρωμένης λευτεριάς, δὲν ἔχει θέση οὔτε στῆς φυσικῆς νομοτέλειας τὴν ἐξελιχτικὴ πορεία, οὔτε σχέση μὲ τὰ τρανὰ ἐπιτεύγματα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Οἱ τύρανοι μιὰ μέρα θ' ἀπολείψουν ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Ἡ ἀλλοτριώση εἶναι ἀποξένωση. Μεταβίβαση τῆς κυριότητος τοῦ ἀνθρώπου σὰν προσωπικότητα. Ἡ ἀλλοτριώση γκρεμίζει χαμηλὰ τὸ ἄτομο σὲ δουλικὴν ὑπόσταση. Ἄλλὰ σιγὰ σιγὰ, δὲ θὰ σταθεῖ καὶ σὲ καμιὰ ἀλλαχτικὴ μορφή της. Εἶναι σὰ νὰ μποροῦν οἱ σκοτεινοὶ συνεφιασμένοι ὀρίζοντες νὰ φράξουνε τὸν ἥλιο τῆς αὐγῆς, τὸ φῶς τῆς μέρας γιὰ ὅλους. Οἱ ἀπαλλοτριωμένοι φοροῦν ἀναγκαστικὰ παρωπίδες. Ἄλλὰ μποροῦν νὰ ἴδουν, νὰ κρίνουν, καὶ στὴν κατάλληλη εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθοῦν γιὰ τ' ἄδικο πράματα γύρω τους, καὶ τὶς ἀφόρητες καταστάσεις. Ὁ ἀνθρώπος ἀπαλλοτριωμένος, δὲ θὰ στέκει πιά ἀπαθὴς θεατῆς· οὔτε φιγούρα ἄβουλη, παίγνεια σ' ἀφεντάδικα χέρια, μπρὸς σ' ὀποιοδήποτε δράμα. Ἡ ἀφοσίωση τοῦ ἀτόμου σὲ ἀνάξιο ὑπαρξισμό, ἀντέχει ὡς ἓνα σημεῖο. Τὴν ἀλλοτριώση σὰν ἐκποίηση τῆς προσωπικῆς

άξιας σέ κτήματα ἔργα καὶ δυνάμεις, δὲν τὴν ἀντέχουν γιὰ πολὺ οἱ καιροὶ μας. Τὸ ἀνθρώπινο «ἐγὼ» δὲν κρατιέται πιά σ' ὅποια καγγελόφραχτα δεσμά γι' ἀλλότρια παραγωγή κι ὠφελιμότητα. Ὁ ἀλλοτριωμένος θὰ ξαναβρεῖ τὸν κυρίαρχο ἑαυτό του μὲ τὶς ἴδιες δυνάμεις τῆς ψυχῆς του. Δὲν θὰ κλειδωνίζεται σὰν πλοῖο σὲ βουρκωμένο πέλαο μ' ἀφοπλισμένους κινητῆρες καὶ χωρὶς πηδάλιο. Ἡ ἀλλοτρίωση εἶναι σὰν τὸ βαμένο κρύσταλλο τὸ σκοτινὸ κι ἀπὸ τὶς δύο ὄψεις πού δὲν παρέχει ἀντικαθρέφτισμα. Εἶναι σὰ φράγμα γιὰ τὴν δραση τοῦ «καταστημένου» ἀνθρώπου. Ἀλλὰ στὸ φύσημα ἑνὸς ἀγέρα, θὰ σπάσει καὶ θὰ συντριβεῖ. Σὲ κάθε δουλικὴ ἀπραξία, ἡ τέχνη εἶναι ἰκανὴ καὶ παίζει μὲ τὴ γοητεία καὶ τὴ λογικὴ καὶ συναισθηματικὴ τῆς διδαχῆς, τὸ σπουδαιότερο προπαρασκευαστικὸ ρόλο, στὶς προβληματιζόμενες ἐσωτερικὰ κι ἐξωτερικὰ ἀλλαγές τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ὀλοκληρωμένη ἀπελευθέρωσή του. Οἱ φτωχοὶ κι οἱ ἀδύνατοι θ' ἀνορθωθοῦν καὶ θὰ προκόψουν. Ὁ νόμος τῆς ἱστορίας εἶναι φυσιολογικός. Ὁ τροχὸς τῆς προχωρεῖ πάνω στὴ γῆ καὶ καταμπρός. Κάθε κατάσταση ὅπως ἡ γῆ συμπιεζόμενη στὴν κίνησή της μὲ τὰ κενὰ στὰ σώματα, δημιουργεῖ ἠφαίστεια. Ὅλα κινοῦνται καὶ παρέρχονται κι ἀλλάζουν. Μὲ τόλμη γεναιότητα κι εὐθύνη. Ὁ ἄνθρωπος καὶ μόνος κι ὄλοι μαζί θὰ φέρουν τὴ γενικὴ ἀπολύτρωση, ἀπ' ὅποιαδήποτε ἀλλοτρίωση τῆς ζωῆς. Σύνηθα ἡ ψυχὴ δὲν ἀλλοτριώνεται. Κρυμμένη στὰ στήθια, στεναίνει κρυφά, ἀπὸ τὸ βρασμὸ καὶ τὸ πάθος τοῦ δίκιου. Μὲ κομένα φτερά ζεῖ καὶ γιγαντώνει κι ἀληθεύει τὰ ὄνειρα. Ἡ ἀλλοτρίωση μοιάζει τὸ ντύμισ τοῦ καρποῦ· κι ὅσο ψωμώνει κι ὠριμάζει ἐκεῖνος ἀπὸ μέσα του, ἀποτινάζει φλούδια τσόφλια πού πέφτουν μαθημένα παράσιτα στὴ γῆ. Εἶναι φυσικὸ ἡ συμπίεση νὰ δημιουργεῖ ἀντίδραση, καθὼς ἡ βία ὑποθάλλει τὴν ὀργή, ἡ θλίψη τὴ χαρά, ἡ θέση τὴν ἀντίθεση. ἡ χειμωνιά τὴν ἀνοιξη, ὁ ψωμωτῆς ἀγέρας τῶν καρπῶν τὸ μέστωμα, κι ἡ νύχτα τὴν αὐγή. Ἔτσι κι ἡ διαιωσιζόμενη ἀπ' τὴν ἐγκόσμια κακία σταύρωση θὰ φέρει ἐπιτέλους μιὰ γενικὴ λυτρωτικὴ Ἀνάστατη.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα»
Γιὰ τὸ Πάσχα τῶν ψυχῶν
εὔχεται γοργὴ Ἀνάσταση
ὄλων τοῦ κόσμου
τῶν πεθαμένων
ζωντανῶν μας ἀδερφῶν

ΔΑΝΤΕ: Κόλαση

Άσμα XIV

- Μεσόποντα είνε χώρα χαλασιμένη*,
 μου λέει τότες, «Κρήτη είν' τ' όνομα της,
 96 αγνή είταν — σαν βασίλευε — η οικουμένη.
 Ένα θουνό έχει που είταν η χαρά της,
 με λόγγους, με νερά, που Ίδα το λέει:
 99 έρμις τώρα είν' με παλιοπράματά της.
 Για έμπιστη κούνια η Ρέα το διαλέει,
 με γυρισιά ν' αντρώνει το παιδί της
 102 κι' άλλος να σκυΐζουν θάνει όταν κλαίει.
 Στέκει στο όρος στητός Ρήγας πρεσβύτης.
 με γυριστή προς τη Δαιμέτη ράχη,
 150 τη Ρώμη ωρά ως καθρέφτης αντικρύ της.
 Έχει κεφάλι από φίνο χρυσάφι,
 στήθος και μπράτσα από καθάριο ασήμι,
 108 κι' ως μετα σκέλια από γαλιό όλα τά 'χει,
 Τ' άλλα από σίδερο εκλεκτό έχουν γίνει
 πηλός ψητός το πόδι είν' το δεξό του
 111 και πά' σ' απτό το θάρος του όλο στήνει.
 Παντού του, εκτός στο μέρος το χρυσό του,
 έχει σχισμές που όλο δάκρυα στάζουν
 114 κι' ως σμίγωνε τρυπάν το σπήλαιο του
 κ' οι ριές τους στην κοιλάδα, εκεί, τα βγάζουν.
 Φλέγοντα, Στύγα, Αχέροντα γενάνε
 117 που εις βαθύ ρέμα απέ καταχονιάζουν.
 Έχει απ' όπου πίσω δεν γυρνάνε».

Μετάφρασι ΠΑΝΟΥ Ν. ΤΖΕΛΕΠΗ άρχιτέκτονα

Στο ΧΙΓ Άσμα της Κόλασης, ο Ντάντε με τον Βιργίλιο φτάνουν στον 3ο γύρο του 7ου κύκλου: μια έκταση από καπτή άμμο που πάνω της βρέχει συνεχώς τουλούπες φωτιάς. Εδώ βασανίζονται όσοι καταπολέμησαν το θεό, τη Φύσι και την Τέχνη. Προχωρώντας φτάνουν σ' ένα ριάκι αιματερό κι' ο Βιργίλιος αποκαλύπτει στο Ντάντε τη μυστηριώδη προέλευσι του που την υποθέτει στην Κρήτη. Οι ερμηνευτές του άσματος λένε:

Ο Ντάντε διάλεξε την Κρήτη γιατί σαν θεία είνε καταμεσής Ανατολής και Δύσης και γιατί από εκεί ξεκίνησε ο πολιτικισμός που αναστήχθηκε στο Αιγαίο κ' έπειτα σ' όλη την Ελλάδα απ' όπου απλώθηκε στη Δύσι και στον Κόσμο όλο.

Στο άγαλμα του «γέροντος πρεσβύτη» με παρθαλό υλικό, βλέπουν, την εξέλιξι της ακμής και της κατάπτωσης της Κρήτης και μ' αυτήν του πολιτικισμού και της ανθρωπότητας. Άλλοι βλέπουν την κατάραφι της ευθιλολατρείας — «με γυριστή προς τη Δαιμέτη — πόλι της Αιγύπτου — ράχη» και την επικράτησι του χριστιανισμού: «τη Ρώμη ωρά ως καθρέφτη αντικρύ της». Δεν αποκλείουν όμως και την κατάντια της Ιταλλας στην επισχή του. Την ιδέα του αγάλματος μπορεί να την πήρε ο Ντάντε από τον κρητικό μύθο του Τάλω. Ο Τάλως ζέτανε ένα γιγαντιαίο ζωντανό άγαλμα χάλκινο, «τριγύρας» όπως τ' ονομάζανε, που έφτιασε ο Ηφαιστος και ταδύρισε στον Μίνωα για να προστατέθει την Κρήτη και τους νόμους της. Έτσι επιπόδισε και τους Αργονάυτες — που γυρνούσαν απ' την Κολχίδα — ν' αποβιβαστούν στην Κρήτη. Η Μήδεια τον εξεπάτησε και τον διάλυσε με τα μάγια της.

* τον πνευλισμό

Στὸ Νίκο Καρβούνη

(Δυὸ ποιήματα τοῦ ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ ἀφιερωμένα στὸν ἀληθινότερο Λογοτέχνη, Δημοσιογράφου καὶ ἀγωνιστῆ Νίκο Καρβούνη).

Ἡ καρδιά μου ἕνας τόπος πρὸς τὴν νύχτας ἀνάγει:
γιὰ νὰ κλείσει: ἔσα ἀργήσανε νὰ μὲ ἐρθῶνε θνεϊρά μου
ἐρηκιστάκι πρὸς σέρνοντας: πρὸς μονότονες ὥρες
πίσω ἀπὸ ἰταλικὴ ζωὴς πρὸς ποτὴ δὲ θὰ ζήσαι,
σὺν ἀράχης ἀκούραστες τῆς ζωῆς μου ὑφαίνουσιν
τὸ αἰώνιο σάβανος ὁ αἰώνιος μου πλάθει;
καὶ κάθε μου ἔθνος μέσ' στὸν κόσμος δὲ γίνεται
δίχως πὲ δ.π. πένεται: ἀκούμα ἔρθῃ νὰ σκοπάζει:
Ἐπαρθέτηκα πιά! — Κ' ὁ σπερὶς ὁ ἐπιπέδος μου
τὰ λουλοῦθια μνημάτων, πρὸς ἀπύπιστα ἐμείνανε,
μολυσμένα μαρμάθηκα ἀπ' τῆ νεκρὰ τῶν γύρω.

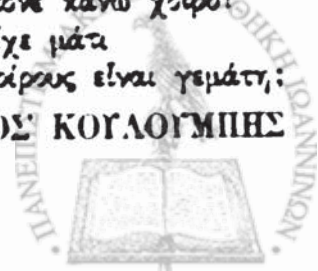
Ἀλήθεια: ἔλασ, καὶ ἔσυνά
ὑπάρχουν στὸν κόσμος ἀκούρη,
ὑπάρχουν ὁ μεγάλα ἔθνη
πρὸς πᾶν πὲ μέρι, ἀλαργινά;
Ἀνθίζουν πάντοτε ὁ βραχίδια;
Στοῦς κέμπους εἶναι ζωὴ καὶ εἰρήνη;
Κ' ἐμείνε ἀγγ, καὶνοσύνῃ
μέσ' πρὸς ἀθρώπινες καρδίαι;
Ἀπίστευτα μὲς φαίνονται ἔλα,
πὲ ἐμᾶς πρὸς ζῶμε τώρα χρόνιαι,
σὺν τ' ἔρα: νὰ φουγά καλύθια
πρὸς τ' ἀποκλείσανε τὰ χιόνια...

+ ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

Τῆς Κίρκης τὸ Ραβδί

Τῆς Κίρκης ἦταν κάποτε τὸ μαγικὸ ραβδί, τὸ ξακουστὸ μπουτσίνι
ὅπου μὲ δαυτοὺς ἂν ἔγγιζε ἄνθρωπος, ἔφε σῶμα τὸν ἔκανε γουρῶνι.
Ἡ Κίρκα, ἄμως, πέθανε, τῆ σάρωσα ὁ Χρῆνος μὲ τῆ σάρα σου.
ἔπως καὶ ἔλας πρὸς θεοῦς, καὶ τούφριγε τῆ μείρα, τραμάρα σου!
Μὰ μέρα — πάλι ὁ ἔρωτας — εὐρήμα τὸ μπουτσίνι τῆς Κίρκης τὸ τρανὸ
κι' ἀπ' τῆ χαρὰ πρὸς ἔγκωσα ἐσῆκωσα τὰ χέρια κι' εἶπε στὸν Οὐρανό:
"Ὁ, Οὐρανέ! Ὁραίζομαι, μὲ τούτο τὸ μπουτσίνι τῆ Γῆ, νὰ φέρω γύρω
κι' ὅπου θὰ ὀρίσω ἄνθρωπος, μὲ ἔλαρα κεφαλαῖς, νὰ τὸνε κάνω χιόρι!
Μὰ ἔσαν ξαναγύρισε στὸ ἴδιο μέρος, πάλι ἐσπληγγε εἶχε μάτα
καὶ ρώτησε τὸν Οὐρανό: — Ὅλη τῆ Γῆ, ἀπίστευτο, χιόρις εἶναι γεμάτη;

ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

Π Ο Ι Η Σ Η

Σ κ ί τ σ ο

J. MENART

Μαριάρينو τραπέζι άχρωμο, ψυχρό
άλληγορία καταφάνερη τής ζωής.
Μέσ' στο ποτήρι λίγα κατακάθια
καί στο τραπέζι άλλο ποτό χυμένο.

Παίζοντας μέ τό δάχτυλό μου ζωγραφίζω
στο μάριμαρο ένα δρόμο, ένα σπιτάκι
μέ περσόλι, ψηλά τόν ήλιο μέ τόν ούρανό
καί κάτω ταπέτα μ' άνοιξιάτικα λουλούδια.

Κι όταν καταμεσίς άπ' τά λουλούδια
τ' ώραιό κορίτσι σιωπηλός ζωγράφισα
μπροστά μου ό τερβιτόρος σκύβοντας μ' ευγένεια
σκυπίζει τό τραπέζι καί τά σήνει όλα.

Τότε, καθώς τόν έδλεπα νά φεύγει
αδιάφορος κουνώντας τήν πετσέτα
του φώναξα θλιμένος, πικραμένος.
«Γκαρσόν ένα διπλό κονιάκ ακόμα».

άπόδοση ΗΛΙΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ά ν ά σ τ α σ η

Έπί Γής Άψίνθου
ή μάς μας ζωή,
μάς άφησε όρφανές στήν κούνια.
Μέ μαύρες φασκιές μάς τυλίξανε
όπως ταιριάζει σ' όρφανές θυγατέρες.
Στίς μαύρες φασκιές μεγάλώσαμε,
όπως ταιριάζει στίς πικρές θυγατέρες.
Τί δώσαμε στον άνθρωπο μέ τήν άγάπη μας;
Πάντα μέ τούτη τή λουριδά
πού άνεπαίστητα μάς έσφιγγε,
πού παντοδύναμα μάς τύλιγε,
σερνόμαστε κοντά του.
Τώρα πετάμε, τώρα τό καίμε
τό περιβλήμα πού μάς δυνάστευε
στή Λαμπρή τών Θανμάτων.
Άμήν!

ΜΑΧΗ ΜΟΥΖΑΚΗ

Τῆς Παναγιᾶς παράκληση

Ἀνάλευτη, γονατιστή, μὲ μάτια δακρυσιμένα.
 σὲ μὲ ἐρότητα μεγάλῃ προσευχῆς...
 Φελλίζουν τὰ χεῖλη τῆς Παναγιᾶς μητέρας
 νὰ ξαλειψοῦνε τὰ μαρτύρια τοῦ Γιοῦ τῆς.
 — Ὁ ἐστὶ Πατέρα τῶν πατέρων
 σούτι, τὴ μαύρην ὥρα πρὸς ὃ γίπας τῆς βίας
 ξεσκιζει τὴ σάρκα, τὴν καρδιά μας.
 Στάσου κοντὰ μας πλάχνικώτερος τῶν ὀλων
 καὶ σφύγγισε τὸν αἱμάτινο ἰδρώτα μας.
 Πίναμε μὲ θάλασσα ἀπὸ πύρινα δάκρυα
 καρδιά, σὰν τὰ πυρακτωμένα σίδηρα.
 Τρέχουμε κάθε στιγμή, ἰκετεύοντας
 νὰ ξαλειψοῦμε τοὺς ἀδικούς πόνους.
 Τὰ χέρια τῆς βίας τὰ τραχιὰ
 κέλιο νὰ χτύπαγαν τοῦ θανατᾶ
 σὰ μάνη τὸ δικό μου τὸ κορμί...
 γιὰ τὴ γοργτὴν Ἀνάστασι, τοῦ Γιοῦ μου.
 γιὰ μὴν Ἀνάστασι, νεκρῶν μας χαρισάμενη.

Δ. Θ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ Σύντροφος ποῦ ἔφυγε

Ἐφυγε μὲς στὴ νύχτα
 κινηγώντας τὴ ζωὴ.
 τὸ σχῆμα μὲς ἀπόφασις σκιημένης
 ἀπ' τὸ ἔαρος τῆς εὐθύνῃς
 χάθηκε μὲς στὸ πῦρος.
 Τὰ ὀγκιστὰ του πύσανε πρὸ ὕστερα.
 Διάβηκε τὰ σύννεφα τῶν ποταμιῶν
 σὰν τ' ἄστρα τῆς νυχτικῆς
 ποῦ φέρνουν μὲ τὸ ἀργασύκιμο.
 τὸ μὴνῆμα τῆς μέρας
 Δὲ φαινόταν πιὰ.
 Ὅμοιος μὲ τ' ἀπόβιακρα ἀτέρια
 ποῦ δὲν τὰ βλέπουνε τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων
 κι ὅμως ἐκεῖνα λάμπουνε.
 Δίνοντας φῶς, πέρνοντας φῶς.
 Σεμνός, ἀκέρως.
 Ἄς ἔφυγε, ἀς μὴ φαινόταν
 θρισκότανε στὴ θέση του
 τὸ πάλασμα τ' ἀτέλειωτο νὰ συνεχίσει,
 πέρα ἀπ' τὴ ζωὴ.
 Ἀκρίματος ἐχθρὸς τῶν ποταμιῶν, σὰν τ' ἄστρα.
 Ἐκεῖνα στ' οὐρανὸ τὴν ἀπεραντοσύνη.
 Ἐκεῖνος στ' ἀπάρτο μετερίζι τοῦ ἀγῶνα.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μήνυμα ἀνθρωπιᾶς

Σὲ Νέγρο ἀδερφό

Μελαψέ μου φίλε!
 Τί κι' ἂν εἶται μαῦρος σὰν τοῦ χαμοῦ τῆ νύχτα -
 καὶ τοῦ ἀνελέητου σκοταδισμοῦ τῆς Ἀφρικάνικης ζούγκλας.
 Ἀπλώνω τὰ χέρια μου σὲ Σένα,
 μέσα στὸ δέσιμο μιᾶς πανανθρώπινης ἔνωσης,
 ζητώντας τὴν κατάργησι τῶν προκαταλήψεων!
 Τί κι' ἂν οἱ σκιές τῆς νύχτας
 πέφτουν θλιμμένα πάνω σου;
 Σοῦ δίνω τὰ χέρια γιὰ νὰ γκρεμίσουμε, ἀδερφωμένοι,
 τὸ δράκοντα τοῦ μίσους
 πάνω ἀπ' τ' αἰτώματα τῶν βράχων τῆς ἀδικίας,
 θωρώντας τὰ πουλιὰ τῆς εἰρήνης ν' ἀπλώνουν τὰ φτερά τους
 — συμβολικὲς σημαίες — στὴν παναρμόνια χαρὰ,
 μ' ὀδηγήτερα τῶν ἡμέρων τῆ σφραγίδα,
 γεμάτη ἥλιο, φεγγόβολή κι' ἀγάπη.
 Τί κι' ἂν ἀκόμη σ' ἀκρωτηριάξουν στὸ ΚΟΓΚΟ
 καὶ σὲ θανατώνουν στὸ ΤΕΞΑΣ;
 Ἀπλώνω τὰ χέρια σὲ σένα γιὰ νὰ μιλήσει τὸ φῶς.
 Νὰ μιλήσει ἡ ἀλήθεια μέσα στὸ μεγάλο δίδαγμα
 γιὰ ἓνα εἰρηνοφόρο μήνυμα,
ΜΗΝΥΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ,
 ἀναδαπτιζόμενο στὰ νάματα τῆς ἀδερφοσύνης.
 Μελαψέ μου φίλε.
 Εἶσαι ἀδελφός μου καὶ τὸ ἄφωτο κλάμα σου
 περνᾷ στεριές καὶ θάλασσες καὶ γίνεται τραγοῦδι καταγγελίας
 μέσα στὴν πολεμικὴ κραυγὴ καὶ τὴν ἀθόρυβη ὑποταγὴ σου!
 Γι' αὐτὸ, ἀπλώνω τὰ χέρια μου σὲ σένα,
 γιὰ νὰ φτάσουμε στὸ σταυροδρόμι μιᾶς εἰρηνικῆς συνύπαρξης!
 Ἢ ἀχτινοβολήθει τότε τὸ Σήμιπαν
 στολισμένο μὲ τοὺς χρυσοὺς κρίκους
 τῆς πανανθρώπινης ἔνωσης...

ΑΝΘΟΥΛΑ Α. ΖΟΛΔΕΡ

Ἄνοιξη

Καλῶς τὴν τῆ Θαλλίω καλῶς τὴνε
 ν' ἀναστήσει τὸν Ἄδωνι
 τὸ Χριστὸ καὶ τὴ φύση
 Καλῶς τὴν τῆ Θαλλίω καλῶς σπρε
 τὴν φυγὴ μου τὴν ἄγονη
 μονομιᾶς γιὰ ν' ἀνθήσει.

ΤΑΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ

Ἀπό τῆ «Γκουέρνικα»

(Ἀνέκδοτη Συλλογή τοῦ Γ. ΚΑΤΟΥ)

Τὴν ὥρα πού τὰ πέτρινα πουλιά θὰ χάνονται στοῦ ἀπειρο
 θὰ μαζευτοῦμε σὰ παλιά χαλάσματα
 νὰ χτίσουμε ξανά τὰ σπίτια μας.
 Τὰ χέρια μας ξεμαθημένα στὴν ἐπαρῆ
 θὰ μετροῦν τίς ἀποστάσεις πάνω σ' ἀγαπημένα κορμιά
 Καθίς ὁ μπαγούνης Τοῖ - Λιὰ
 θὰ πιάξει τὰ καινούργια του καμμάτια στὴν κιθάρα
 ἀκουμπιμένος σ' ἀδύνατο δέντρο δίπλα στὴ θύρα.
 Κάτω ἀπ' τὸ φεγγάρι,
 συνταρμένος ἀπ' τὸ νυχτερινὸ ἀγέρι πού δὲν θὰ μυριῖει ἄλλο πιά
 καμένη κάρκα καὶ μπαρούτι.
 Τὸ πρωὶ θὰ φάξουμε γιὰ τ' ἀστέρια
 λίγο - λίγο θὰ ὀρεθοῦν δια τὰ σύννεφα.
 Δὲν θ' ἀργήσουν οἱ παιδικὲς φωνὲς νὰ παραφωνήσουν ἀνέμελες
 στὸν κόμπος τοῦ ριζιοῦ.
 Θὰ φανεῖ ἡ πρώτη πρασινάδα, θε μου, ἡ πρώτη πρασινάδα.
 Κι' ὕστερα ὁ πρῶτος καρπὸς ὁ εἰρηνικὸς.
 Τὴν ὥρα πού τὰ πέτρινα πουλιά θὰ χάνονται στοῦ ἀπειρο
 θὰ μαζευτοῦμε σὰ παλιά χαλάσματα νὰ χτίσουμε τὰ σπίτια μας.
 Κι' ἂν εἶναι μακριὰ αὐτὴ ἡ ὥρα θε μου,
 ὅς μου κευράγιο καὶ καλὸ θάνατο.

Δὲν θέλησα ποτὲ μου νὰ σὲ κληρώσω κατὴ μου Ἔλκε
 τὰ ὄνειρά μου ἀναστημένα κάτω ἀπ' τ' ἀστέρια
 δὲν τ' ἀγγίξε καμμιὰ φαντασία.
 Ἔνα ἀστέρι. Κι' ἄλλο, ναι κι' ἄλλο
 τόσα ὄνειρα θε μου πῶς δὲ μὲ γονάτισαν!
 πῶς ἀντέξα στοῦ ὄφρος τους!
 Τόσα ὄνειρα θε μου... πῶς ξέμεινα ὀλομόναχος
 πιστὸς στὴν ἀπειλικὰ τοῦ ἀπραγματοποιήσου
 Κάποτε ἔλεγα.
 Ἔνας ἄνθρωπος
 εἶναι ἴσα μ' ὀλόκληρο τὸν κόσμο.
 Τώρα, μπροστὰ σ' αὐτὸ τ' ἀδυσώπητο φράγμα
 δὲ λέω τίποτα.
 Κάθομαι καὶ κλαίω μόνο
 Κι' ὅπως τὰ δάκρυα πέφτουν μέσα στίς χούφτες μου
 ἀφωσιώνομαι
 Τώρα σκέφτομαι.
 Ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἴσα μ' ἕνα δάκρυ
 Τόσος εἶναι.
 Μικρὸς καὶ πονεμένος.
 Δὲν σ' ἀκούσα μικρὴ μου Ἔλκε δὲν σ' ἀκούσα...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΟΣ

ΔΩΡΑΣ ΜΟΑΤΣΟΥ — ΒΑΡΝΑΛΗ

“ΕΞΥΓΙΑΝΣΙΣ,,

“Αμα τοῦ ἔδωσε ὁ προϊστάμενος τὸ ἔγγραφο, τὸ διάβασε ὁ Θωμᾶς κι ἀτόμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Γύρισε καὶ τὸν κοίταξε μὲς στὰ μάτια. Κ’ ἐκεῖνος, γιὰ νὰ μὴ δεῖξει καμιὰν ἀνάμιξη, κανένα ἐνδιαφέρον, τράβηξε τὸ ἀπάνω συρτάρι τοῦ γραφείου κ’ ἔκανε ὅτι ἔφαχνε κάτι νὰ βρεῖ.

— Μὰ γιατί; Γιὰ ποιό λόγο; ρώτησε ὁ Θωμᾶς, κατακόκκινος ἀπὸ τὴν ταραχὴ του.

— Ἔρω κ’ ἐγώ; Ἐσὺ πρέπει νὰ ξέρεις. Μάλωσες μὲ κανένα; Ἔχεις ἐχθρούς; Γιατί, βέβαια, δὲν εἶσαι ἀνθρώπος πὸν ἀνακατεύεται στὰ πολιτικά.

Ὁ Θωμᾶς δὲν εἶπε λέξη, μονάχα ξαναδιάβασε τὸ χαρτί. Τὸν ἀπολύανε! Τὸν ἀρπάζε κι αὐτὸν ἢ περιφρημὴ «Ἑξυγίανσις»!

Συστοισμένος, θυμωμένος, χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ τὸν προϊστάμενο, γύρισε τὴν πλάτη του κ’ ἔφυγε.

Στὸ δρόμο δὲν ἔβλεπε κανένα. Ἐῶχανε θαιμπώσει τὰ μάτια του ἀπ’ τὴν ψυχικὴ του ἀνασιτάωση. Σὰν ἔφτιασε σπῆτι του, βρῆκε τὴν κυρὰ Στέλλα, τὴν παραδουλεύτρα νὰ σφουγγαρίζει. Σειπάστηκε πὸν τὸν εἶδε.

Πῶς γυρίσατε, κύριε Θωμᾶ, τόσο γρήγορα, τὸν ρώτησε.

— Κάποια δουλειὰ μοῦ τυχε κ’ ἔφυγα λίγο πρὶν νορὶς ἀπ’ τὸ γραφεῖο... Ἀλήθεια, δὲ θὰ πᾶς στῆς κυρίας Οὐρανίας πὸν σὲ θέλει;

— Πῶς νὰ πάω; Λέ μοῦ μένουν μέρες. Ὅλες τὶς ἔχω δοσμένες.

— Ἄκουσε, κυρὰ Στέλλα. Ἐγὼ ἴσως νὰ φύγω γιὰ καμιὰ - δυὸ βδομάδες. Τὶς μέρες μου δόσε τὶς, κι ἅμα πάλι γυρίσω μὲ τὸ καλὸ, βλέπουμε.

Τὸ σκέφτηκε νὰ τὰ βολέψῃ ἔτσι, γιὰ νὰ τὴν ἀπομακρύνει. Ἄνεργος, τώρα, πῶς θὰ τὰ βγάλει πέρα, νὰ πλερώνει καὶ γυναῖκα; Καὶ πρὶν ἀκόμα, δὲν εἶτανε τάχα πολυτέλεια ἢ κυρὰ Στέλλα; Μόνος του τὶς ἀπογευματινὲς ὥρες, δταν δὲν εἶχε γραφεῖο, θὰ τὰ κατάρφερνε νὰ συγυρίζῃ τὸ μικρὸ του αὐτὸ ρημάδι, πὸν τὸ κληρονόμησε ἀπ’ τὴ μάνα του. Καί, καλὰ πὸν δὲν τὴν εἶχε φρονιάξει τὴν κυρὰ Στέλλα τότες, σὰν ἔθιαψε τὴ μακαρίτισσα... Τί θὰ πάθαινε! Τὸ σακκουλάκι μὲ τὶς σαράντα - τρεῖς λίρες πὸν βρῆκε κάτω ἀπ’ τὸ στρώμα τῆς μάνας του, ἐκεῖνη θὰ τὸ εἶχε βρεῖ συγυρίζοντας καί... ποιὸς ξέρει, ἴσως καὶ νὰ μὴν τὸ φανέρωνε καὶ νὰ τὸ κράταγε. Τώρα τὸ κομπόδεμα αὐτὸ τῆς μακαρίτισσας θὰ τὸν ἔσωζε γιὰ λίγον καιρὸ ὡς πὸν νὰ ξαναβρεῖ δουλειά.

Περίμενε νὰ τελειώσει τὸ συγύρισμα ἢ παραδουλεύτρα, νὰ φᾶνε, καί, σὰν ἔμεινε μόνος, ξάπλωσε νὰ βάλῃ λίγη τάξη στὶς σκέψεις του καὶ στὶς θήμησές του.

Πότε μίλησε γιὰ τὴν πολιτικὴ κατάσταση; Πότε συζήτησε καὶ μὲ ποιόνα; Τὸ μινάλὸ του δὲν τὸν βοήθησε τίποτα νὰ θυμηθεῖ. Βέβαια, ἢ ἀλήθεια εἶναι πῶς ὅλα στραβά τὰ ἔβρισκε. Δηλαδή τὰ στραβά, πὸν ὑπήρχανε, τὰ βλέπανε κι ἄλλοι, μὰ δὲν τὸ λέγανε. Αὐτὸς ὅμως τὸ παράκανε. Ὅλα τοῦ φταίγανε, κυβέρνηση καὶ πολιτεύμα. Ἐῶτανε κ’ ἐκεῖνος ὁ Στρατιῆς, τὸ κάθαρμα, μὲ τὶς σπιουνιές του! Κόλακας μὲ τοὺς μεγάλους, κατεργάρης μὲ τοὺς μικροὺς. Λέν τὸν χόνεψε τὸν Στρατιῆ καὶ τοῦ τὸ δειχνε. Λέ θὰ ἔπρεπε νὰ μιλάει μπροστά του. Τὸ σφάλμα του αὐτὸ εἶτανε. Καὶ γιατί τάχα; Αὐτὸς θάσωζε τὸ Ρομμέξο; Κάθε φορὰ πὸν κάποιος, ἐντελὸς ἥρημα, σιγά, σιγά, ἀρχίζει τὴ συζήτησι, αὐτὸς ἀναβε, ξεσπάθωνε καί, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει, γλιστροῦσε λίγο - λίγο, στὸ ἀνεπανόρθωτο. Γύρω του οἱ ἄλλοι, γνωστικοί,

μετρημένοι, προνοητικοί, σωπαίνανε, μὴν ἐκτεθοῦνε, μὴν τοὺς βρεῖ κανέναν με-
λᾶς. Αὐτός... τίποτα! Τὸ χαβά του! Ὑπουργοί, βουλευτές, προϊστάμενοι, ἀκοίγαντ
τῆς χρονιάς τους! Καὶ δὲ φανταζότανε πὼς, αὐτὸ πὺν ἔκανε εἶτανε καὶ ἠλίθιο καὶ
ἐπικίνδυνο. Καὶ νὰ τώρα... «Ἀπολύεται»!

Σηκώθηκε κ' ἔβγαλε ἀπ' τὸ κλειδωμένον σιφτάρι τὶς λιρίτσες. Τὶς ξαντιμέτρη-
σε. Θὰ τοῦ φτάνουν καὶ θὰ τοῦ παραφτάνουν ὡς πὺν νὰ βουλευτῆ σὲ κανένα ἰδιωτι-
κὸ γραφεῖο.

Κι ἄρχισε συστηματικὰ τὴν ἄλλη μέρα νὰ παρακολουθεῖ τὶς ἀγγελίες στὶς
ἐφημερίδες. «Ζητεῖται ἰπάλλληλος πεπειραμένος μὲ προῦπηρεσίαν κ.τ.λ., κ.τ.λ.»

Ἔ... κι ἂν δὲν ἔπιανε δουλειά κι αἰψὸς δὲ χάθιρε ὁ κόσμος. Ἄς ξεκουρα-
στεῖ καὶ λιγάκι. Χρόνια τώρα κάθε μέρα νὰ γράφει νύμερα, νὰ καταχωρεῖ... Τί
φροίχη! Νερουλιάζει τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου!

Στὶς ὀχτὼ μέρες ἀπάνω, ἀφοῦ ταχτοποιήσε μερικὲς προσωπικὲς του ὑποθέ-
σεις, ἄρχισε νὰ γυρνᾷ τὰ γραφεῖα, ὅσα ζητοῦσαν ἰπάλλληλο. Τὸν ρωτοῦσαν: «Ποῦ
ἰπηρετοῦσάτε; Γιατί φύγατε;» Κι αὐτὸς στερεότυπα καὶ περήφανα τοὺς ἔλεγε, ὁ
βλάκας! «Μὲ ἀπολύσανε γιατί εἶχα τὸ θάρρος νὰ λέω τὴ γνώμη μου!» «Καλά, τοῦ
λέγανε. Ξαντιπερᾶστε τὴν ἄλλη ἑβδομάδα».

Ἄρχισε νὰ καταλάβει τί σήμαινε αὐτὸ τό: «Ξαντιπερᾶστε». Ἄν τὸν θέλανε!

Κάποτες ἔμαθε πὼς δὲν ἐπιτροπέτανε νὰ προσλαμβάνεται ἰπάλλληλος, πὺν εἶ-
χε ἀπολυθεῖ μὲ τὴν «Ἐξυγίανση». Βέβαια φοβοῦνταν οἱ ἄνθρωποι μὴ βροῦνε τὸν
μελᾶ τους.

Ἐνα βράδυ στὸ δρόμο ἀντάμωσε τὸ φίλο του τὸν Γεράσιμο. Παιυμένος κι αὐ-
τὸς ὁ φουκαριὰς.

—Καλά ἐγὼ, τοῦ εἶπε ὁ Γεράσιμος, βρήθισαι τὸ ἀντάρτικο, ξεσπάθωνα στὶς
διαδηλώσεις. Ἄν κοιδοῦμαι. Μὰ ἐμένα, κωκυοίρη, γιατί νὰ σὲ παίζουνε; Κεῖνος
ὁ Στρατῆς, τὸ βρωμῶντρο θὰ φταίει. Μά... τί νὰ πεῖς; Στὴν ἐποχὴ πὺν ζοῦμε,
μπορεῖς νὰ βρεῖς ἄκοη;

—Τὸ κακὸ εἶναι πὺν δὲν μπορῶ νὰ βρῶ ποιθενά δουλειά!

—Ποιὸς σὲ παίρνει; Μοναχὰ κωκυρά, κανέναν γνωστὸς σου. Μὲ λιγοστὰ λε-
φτὰ καὶ στὰ κωκυρά, νὰ μὴ φανερωθεῖ. Γιατί δὲν πῶς νὰ βρεῖς τὸ φίλο σου τὸν
Σωτήρη;

—Ἄν τὸ σκέφτηκα.

Τὸ ἴδιο ἀτόγειαμα πῆγε καὶ βρήκε τὸν Σωτήρη, πὺν εἶχε νὰ τὸν δεῖ ἀπ' τὸν
καιρὸ τῆς κατοχῆς.

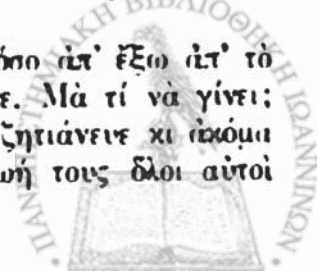
Πὼς αὐτό; Πὼς μὲ θιγῆθιρες, τοῦ εἶπε ὁ φίλος του ξαφνιασμένος.

Τοῦ τὰ διηγήθηκε ὅλα.

—Τιμὴ σου! τοῦ εἶπε ὁ Σωτήρης, χιπώντας τὸν στὸν ὄμο. Στὴν Ἑλλάδα,
νὰ σὲ πᾶνουν, νὰ σὲ καταδιώκουν, νὰ σ' ἐξορίζουν, πρέπει νὰ τὸ ἔχεις καύχημα.
Ἐμοῦνα παιδὶ ἀκόμα, σὰν ἤρθανε στὸ σχολεῖο καὶ μᾶς μοιράσανε πέτρες νὰ πᾶμε
νὰ τὶς ριξοῦμε στὸ ἀνάθεμα τοῦ Βενιζέλου. Ὡς κι ὁ μητροπολίτης εἶταν ἐκεῖ! Φαν-
τάσου, κατάντια! Ἔ, τί θέλεις λοιπὸν; Ἀμὲ τὸν Κολοκοτρώνη! Καὶ στὴν ἀρχαιό-
τητα τὸν Ἀριστεῖδη, τὸν Σωκράτη!

Ἄν αὐτὰ τὰ παρήγορα λόγια τοῦ τὰ εἶπε γιὰ νὰ τοῦ δώσει κουράγιο, μὰ γιὰ
δουλειά οὔτε λέξη! Μύησε γιὰ κρίση στὸ ἐμπόριο, γιὰ πολλὲς ἀναποδιές... Ὁ Θε-
μᾶς κατάλαβε. Τὸν εἰχαρίστησε κ' ἔφυγε.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ τὶς λιρίτσες του τὶς πῆγαινε κάθε τόπο ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
Χρηματιστήριο καὶ τὶς ἄλλαξε μιά - μιά. Κι ὅλο καὶ λιγοστεῖνανε. Μὰ τί νὰ γίνεῖ;
Νὰ ζητιανέψει; Ἀδύνατον! Ἐνας ἄλλος στὴ θέση του ἴσως νὰ ζητιάνεινε κι ἀκόμα
ἴσως καὶ νὰ κλεβε. Θὰ ἔκανε... τί δηλαδή; ὅτι κάινινε στὴ ζωὴ τους ὅλοι αὐτοὶ

οί αξιοσέβαστοι βαθύπλουτοι. Πώς τάχα, μέσα σὲ μιὰ ζωή, μαζεύοντας τόσα λεφτά; Τίμια; Λέ γίνονται περιουσίες χωρίς ἐκμετάλλευσή, χωρίς ἀπάτες, χωρίς κλεψίες, χωρίς καταχρήσεις. Κάτι τέτοιο θᾶπρελε νὰ κάνει κι αὐτὸς ἂν δὲν εἶτανε ἄνθρωπος ἐλεύθερος, τίμιος κι ἀκέραιος... ἀνίκανος νὰ κάνει τὸ κακό.

Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε ν' ἀλλάξει τὴ δωδέκατη λίρα στὸν ἴδιο πάλι ἀργυριαμοβό. «Ἀνάθεμά τις, πόσο γρήγορα λιγοστεύουνε!»

Τὴν ὥρα ποὺ ἔφτανε μπροστά στὴ φορητὴ βιτρίνα, τὴ γεμάτη χρυσαφικά, πεντάλιρα κ' εἰδῶν - εἰδῶν νομίσματα, βρέθηκε νὰ ἴναι κεῖ κάποιος καὶ νὰ ἔχουνε στήσει ψιλὴ κοιφέντα. Ὁ Θωμᾶς στάθηκε λίγο παρόμερα, μὴν τοὺς ἀνησυχήσει. Ὁ ἀργυριαμοβὸς τὸν εἶδε καί, διακόπτοντας τὴν συνδιάλεξη, ζήτησε νὰ τὸν ἐξυτηρήσει.

Ὁ Θωμᾶς τοῦ ἔδωσε τὴ λίρα. Ὁ ἄλλος ὅμως, στὴν παραζάλη του, γιατί ὁ φίλος του ξανάρχισε τὴ φλυαρία, τοῦ ἔδωσε κατὰ λάθος, ἓνα κατοστάρικο περισσότερο. Ὁ Θωμᾶς φοίχτιασε μαζωμένα τὰ λεφτά καὶ βιαστικὰ χαιρέτησε καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια. «Λέ γίνεται ἀλλιῶς, σκέφτηκε. Ἄς ὄφονται ποὺ δέ μοῦ ἐπιτρέπουν τίμια νὰ ἐργαστῶ».

Καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του μὲ τὴ συνείδηση σχεδὸν ἥσυχη.

Μόλις βγήκε στὴν ὁδὸ Σταδίου, νὰ μπροστά του ὁ Λευτέρης, ἄλλος πανμένος (ἔνεκα ἢ «Ἐξυγιάνσις!»).

—Τὰ ἔμαθες; τοῦ λέει σιγά.

—Τί;

—Ὁ Νικήτας! ἄρρωστος καὶ στὴ φυλακὴ! Τοῦ μαζέψαμε λίγα λεφτά νὰ τὸν βοηθήσουμε. Ἄν μπορεῖς δώσε κ' ἐσὺ κάτι.

Ὁ Θωμᾶς, χωρίς νὰ διστάσει, ἔβγαλε τὸ κλεμμένο κατοστάρικο, μαζὶ κι ἄλλο ἓνα καὶ τὰ ἔδωσε καὶ τὰ δυνὸ στὸ Λευτέρη.

—Τὸ φουκαριὰ τὸ Νικήτα! Γιὰ θυμῆσον πῶς τὸν καμαρώναμε στὴν Κατοχή! Ἀγωνιστὴς, ριφοκίνδινος, πιὸ πατριώτης ἀπ' ὅλους μας!

—Τί νὰ πεῖς, καημένε Θωμᾶ! Σὰν τέλειωσε ὁ πόλεμος, οἱ δοσίλογοι βρεθήκανε πατριῶτες, κ' ἐμεῖς ὅλοι οἱ ἄλλοι προδότες!

Χωρίσανε. Ὁ Θωμᾶς εἶταν εὐχαριστημένος ποὺ πῆγε σὲ καλὴ μεριά τὸ κλεμμένο κατοστάρικο.

«Νά ποὺ βγήκε γουρλούδικο!», σκέφτηκε. Κι ἄρχισε μὲ τὸ νοῦ του νὰ προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσει τὴν κακὴ του πράξη. Καὶ θυμήθηκε τοὺς πλούσιους, τοὺς δοσίλογους, καὶ τίς καταχρήσεις ποὺ κάνουνε στὰ διάφορα γραφεῖα προϊστάμενοι κι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι. Στάθηκε μιὰ στιγμή μπροστά σὲ μιὰ βιτρίνα. Πότε θὰ μποροῦσε ν' ἀγοράσει κι αὐτὸς κάτι; Μελαγχόλησε καὶ μαζὶ αἰσθάνθηκε μὲ μιᾶς ἓνα βάρος πάνω στὴν ψυχὴ του. Ἔκανε λίγα βήματα κ' ἔπειτα ξαναγύρισε ἀπὸτομα πίσω. Ἔστριψε καὶ μπῆκε στὸ δρόμο, ἐκεῖ ποὺ εἶτανε τὸ φορητὸ μαγαζάκι τοῦ ἀργυριαμοβού. Στάθηκε ἀποφασιστικὰ μπροστά του.

Μὲ συγχορεῖτε, τοῦ εἶπε. Κάνατε κάποιο λάθος. Μοῦ δώσατε πάρα πάνω ἓνα κατοστάρικο. Τὸ ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του καὶ τὸ ἀκούμπησε ἀπάνω στὸ γυαλί.

Δ. Βάρναλη

II

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΝΑΔΕΖΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Claude Henri Grignom (1894)

Ἡ Νοσταλγία τοῦ Λιποτάχτη

Ἀπόδοση Θ. Κ. ΤΡΟΥΠΗ

Τὸ καλοκαίρι ἔπεσε στὴν πόλη καὶ οἱ ἀνάσες μὲ κάτο γίνονταν. Ἡ σκόνη ποὺ σήκωναν τὰ αὐτοκίνητα γέμιζε τὸν ἀέρα καὶ ἔκανε τὴν ἀτμόσφαιρα πολὺν βαρῶν καὶ μολυσμένη. Κάθε κοιταγῆ, πρὶν νὰ χαράξει ἀκόμα, μὲ τὸ σκοτάδι σχεδὸν ὁ Ἰσίδωρος κάθεται πάντα στὸ κάτω σκαλί τῆς σκάλας μὲ τὴν ἐλπίδα πὺς θὰ αἰσθάνοταν γιὰ λίγο τὸ χαίδεμα τῆς αἴρας. Μὲ ἴσως πάντα ζῶον, κοίταζε τὰ μπουλούκια τοῦ λαοῦ ποὺ ἀνεβασκατέβαιναν στοὺς δρόμους. Ἔβλεπε πολλοὺς ἐργάτες νὰ ἀργασέρονταν τὰ θήματά τους στὴν ἀναμμένη ἀσφαλτο. Ὅλοι κίτρινοι, πεινασμένοι σὰ φθισκοί.

Ὁ Ἰσίδωρος ἔκλεινε τὰ μάτια του βλέποντας αὐτὴ τὴ δυστυχία. Καὶ δίχως νὰ τὸ θέλει ἡ νοσταλγία φρόντιζε μέσα του καὶ τὸν ἔφερνε ἀνάμεσα στοὺς παλιούς του φίλους. Σκέφτοταν τὸ ἐξοχικό του σπίτι ποὺ ἦταν ζωμένο ἀπὸ σφεντάμια καὶ λεῦκες καὶ ποὺ κάθε δειλινὸ τὸ ἀεράκι τὶς ἔκανε νὰ τραγουδοῦν. Θυμόταν πὺς κάθε θοῦδον ποὺ γέμιζε ἀπὸ τὰ χορμιά του ἀποσταμένος ἀπὸ δουλειὰ καὶ ζαλισμένος ἀπὸ τὴν κόπην τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀνοίγε τὰ παραθύρια τοῦ σπιτιοῦ του μισόκλεινε τὶς γρύλλες, κάθεται στὸ τραπέζι του καὶ ἀπολαμβάνει τὸ ζεστὸ ψωμί, εὐχαριστιόταν τὶς γινόμενες κοκκινωπὲς φράουλες καὶ τὶς παχειὲς κρέμες. Ὅποτερα ξεκουραζόταν. Καθόταν ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ποτάμι RIVETE CIKOUTES ἅπου τὰ μὲν νερὰ τρέχανε ἦσαν ἀνάμεσα σὶς δυνὸ ὄχθες του, πάνω στὴ μαλακὴ ἄμμο ἀνάμεσα στοὺς καταπολισμένους λοφίσκους.

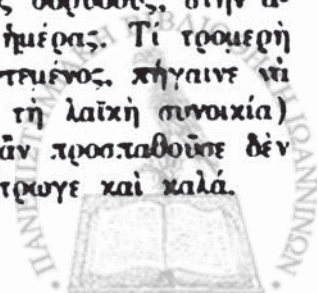
Ἔβλεπε ἀκόμα τόσο ξεκάθαρα τὰ νυχτακούδια νὰ φτεροκοπᾶν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Καὶ προσπατοῦς τὰ πουλιά τοῦ λόγγου νὰ φτερουγίζων γραφοντας μεγάλους κύκλους καὶ ὕστερα νὰ κάθεται στὰ δέντρα ἀνάμεσα στὰ σπαρτὰ νὰ θγάνουν τοὺς γλυκούς κελιφισμούς τους καὶ νὰ τὸν μεθῶν ἡ γλῆκα τους. Καὶ ἀργὰ - ἀργὰ νὰ πέφτει τὸ σκοτάδι.

Ἔτσι ὁ παλιὸς χωρικός καθισμένος τώρα στὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ του, στὴν ὁδὸ Ἐλγίου Λομενίκου περνοῦσε τὶς ὥρες του. Θυμόταν τὶς ἡμέρες τῆς περικουμένης του ζωῆς, τὸν πλοῦτο τῶν χορμιαῶν του, τὸν ἦρωχο ἐρχομὸ του καὶ τὸ κοινοῦνισμα τῶν κοπιωδῶν.

Ἐμὴ κίρια καὶ βασική προϋπόθεση τῆς εὐτυχίας, συλλογίζοταν, εἶναι νὰ χορταίνεις τὸ γαλάζιο χορμια τ' οὐρανοῦ, τὸν καθαρὸ ἀέρα καὶ τὸν ἥλιο. Τί θάψια τὸ νὰ βλέπεις νὰ κίματιζει τὸ πράσινο χορτάρι σὺν ἀπλόχωρη θύλασσα καὶ ἀνέμελα καὶ εὐτυχισμένα τὰ ζῶα νὰ τὸ τρέφει.

Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ἰσίδωρος ἤρθε στὴν πόλη οὔτε μιὰ φορὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἰδεῖ μιὰ ἀνιτολή ἢ μιὰ δύση τοῦ ἡλίου. Οὔτε δέντρα, οὔτε λουλούδια οὔτε πουλιά, οὔτε μιὰ σπιθηκὴ χορτάρι, τόσο φρέσκο στὰ μάτια καὶ στὴν ψυχῆ.

Ἐλῶ δὲν ἀνάσαινεν, παρὰ τὴ σκόνη ποὺ σήκωναν τ' αὐτοκίνητα καὶ τὶς κάπνες ἀπ' τὰ ἐργοστάσια. Μοναχός, διωμόναχος, γίρνε ἀνάμεσα στοὺς θόρυβους, στὴν ἀδιαφορία, σὲ μιὰ τρομερὴ πάλη γιὰ νὰ κερδίσει τὸ ψωμί τῆς ἡμέρας. Τί τρομερὴ κατάσταση! Πήγαινε νὰ πεθάνει ἀπὸ τὴ λίπη του. Ὁ μεταστρεφόμενος, πήγαινε νὰ πλιγιάσει τὴν ὥρα ποὺ στὸ Μοντρεάλ (καὶ ἰδιαιτέρως σ' αὐτὴ τὴ λαϊκὴ συνοικία) ἡ ζωὴ τῶν διασκαδίσσεων καὶ τοῦ πυρετοῦ ἀρχίζει. Ὅσο καὶ ἂν προσπαθοῦσε δὲν μποροῦσε νὰ ξεκουραστεῖ. Δὲν μποροῦσε νὰ κοιμηθεῖ καὶ δὲν ἔτριωγε καὶ καλά.

—Ήσαι ἄρρωστος καὶ θιμώνεις μὲ τὸ τίποτα τοῦ ἔλεγε ἡ γυναῖκα του. Ὁ Ἰσίδωρος δὲν ἀπαντοῦσε, ἔπαιρνε βαθιᾶς ἀνάσες ἀπὸ τὴν ἀνταριασμένη ἀτμόσφαιρα ποὺ ὁ ἀέρας της γίνονταν τόσο σπένιος τὰ βυᾶδια ὅπου οἱ κουρτίνες μὲ τὶς δαντέλλες μπροστὰ στὰ ἀνοιχτὰ παράθυρα δὲν κινιόνταν καθόλου.

Μιά τέτια ζωὴ σίγουρα ὀδηγοῦσε σὲ μιὰ τελειωτικὴ ἐξαθλίωση. Ἐπρεπε ὅμως νὰ μένει στὴν πόλη.

Στὰ μέση τοῦ καλοκαιριοῦ ἀποκράσισε ν' ἀγοράσει ἓνα αὐτοκίνητο, παλιὸ μοντέλο, Φόρντ, ποὺ τοῦ κόστισε τετρακόσια δολλάρια. Ἦθελε νὰ κάμει ἓνα περίπατο στὴν ἐξοχὴ. Θὰ ξανάβλεπε τοὺς κάμπους, τὰ δέντρα, τὰ λουλοῖδια, τὸ γαλάζιο οὐρανό, αὐτὸ τὸν κρυσταλλένιο θόλο ποὺ σκεπάζει ἀπὸ πάνω τοὺς ἀνθρώπους σὰ βάρβαρη γροθιά.

Ἐνα Σαββάτο ἀπόγευμα ποῦχε καλὸ καιρὸ καὶ δὲν ἔκανε καὶ τόσο πολλὴ ζέστη ἡ οἰκογένεια Ντιβρά ξεκίνησε γιὰ τὸ βουνὸ Λωριέ. Ἐκεῖ τοὺς περίμενε ὁ πατέρας Λακὸν στὸ συμβολαιογράφο. Ἐπιτέλους ἔπρεπε νὰ ὑπογράψουν ἓνα συμβόλαιο ἀγοραπωλησίας, ἀφοῦ βέβαια ἀπὸ καιρὸ εἶχαν ἀνταλλαγμένα πολλὰ γράμματα μὲ τὸ γείτονα γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση.

Τελικὰ ὁ Ἰσίδωρος δέχτηκε νὰ πουλήσει τὴν περιουσία του ὅλη μὲ 1.800 δολλάρια μοναχὰ ἀλλὰ ὀλα στὸ χέρι.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

JANEZ MENART

ΕΝΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΣΛΟΒΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Τοῦ ΗΛΙΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ Σλοβένος ποιητὴς Ζανες Μεναρτ γεννήθηκε τὸ 1929 πρωτοεμφανίστηκε ὡς ποιητὴς τὸ 1953 μὲ τὴ συλλογὴ «Ποιήματα τῶν τεσσάρων» μαζί μὲ τρεῖς ἄλλους νέους ποιητές. Τὸ 1960 κληροδόρησε τὴν πρώτη του ἀτομικὴ συλλογὴ, τοὺς «Δημοσιογραφικοὺς στίχους» καὶ τὸ 1963 τὴ δεύτερη «Σημαιοφόροι τῆς νιότης». Καὶ οἱ δύο βρήκαν ἐπινοητικὴν ὑπόθεσιν παρὰ τὴν ἀδιαφορία ποὺ εἰδειχνε τὸ κοινὸ τῆς πικρῆς τους γιὰ τὴ νέα λυρική ποίηση. Ἀπὸ τότε ὁ Μεναρτ πήρε ξεχωριστὴ θέση ἀνάμεσα στοὺς ἐκπροσωπούς τῆς νέας ποίησης τῆς Γιουγκοσλαβίας. Ἐκεῖνο πρὸ τὸν χαρακτηρίζει εἶναι ἡ ἀμεσότητα. Στὰ φλέγοντα αἰτήματα τῶν καιρῶν ἀπυκνίζεται θαρρετὰ, ἄλλοτε μὲ συγκρατημένο χιούμορ, ἄλλοτε μὲ δρατικὴ εἰρωνεία καὶ ἄλλοτε μὲ ἀληθινὸ σαρκασμό. Γενικὰ προσπαθεῖ νὰ ἐκφράσει τὸν υποκειμενικὸ κόσμο μὲ εἰκόνες ἔσο τὸ δυνατό περισσότερο ἀντικειμενικὰ καὶ στὸ σημειῶ τοῦτο ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους «δραματικοὺς» συναδέλφους του.

Στοὺς «Σημαιοφόρους τῆς νιότης» τὴ δεύτερη συλλογὴ του γίνεται ἐκδηλῆ ἡ δημιουργικὴ προσωπικότητα τοῦ ποιητῆ, ἡ δύναμη τοῦ λυρισμοῦ του, τὸ λεπτὸ χρῶμα καὶ ὁ ἀπλὸς τόνος τῆς εἰρωνείας του. Ὅπως στοὺς σημαιοφόρους τῶν ἀκτῶν τὸ βῆμα καὶ στὴν ποίησίν του, συναντᾶται ποικίλους ἀντικατοπτρισμοὺς σὲ φῶτα κόκκινα, κίτρινα, πράσινα, ποὺ ἔρχονται νὰ ἐδηγήσουν μὲ σιγουριά τὸν ποιητὴ στὴ δύσκολη καὶ ἐπικίνδυνη, βιασραμὴ του ἀπὸ τοὺς ἐπινοησιασμοὺς καὶ τὸ πάθος τῆς νιότης, ὡς τὴν πλήρη ὀριμότητα.

Στὸ ἔργο του ἀναγνωρίζουμε τὸν ποιητὴ ποὺ πιστεύει στὴν ἀποστολὴ τῆς ποίησης καὶ ὀδηγεῖται ἀπὸ τὴ δική του ἐσωτερικὴ παρόρμηση. Χωρὶς νὰ παρασύρεται ἀπὸ ἐφήμερες τεχνουργίες, ἀπὸ σχολὰς καὶ ποιητικὰ δόγματα. Γιὰ τὸ λόγο τοῦτο ἀναγνωρίστηκε κίβλας ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς περισσότερο ἀληθινούς καὶ περισσότερο ἀντιπροσωπευτικούς ποιητὴς τῆς Χώρας του.

Οι Συγγραφείς κι η 'Αξιολόγηση

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Λ. ΜΑΛΑΜΑ

ΠΑΥΛΟΥ ΚΥΡΙΑΖΗ: «Θά επιδιώ- σει ο Χριστιανισμός;»

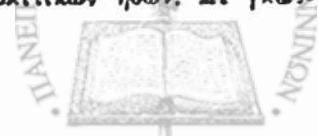
Θά επιδιώξει ο Χριστιανισμός; στίχοι αιώνας πού έρχονται; Τό βιβλιαράκι τού διακεκριμένου Συγγραφέα Παύλου Κυριαζή, πού εξέδωκε πρόσφατα ή «Νέα Γωή» στην 'Αθήνα, είναι μία κάποια σύγγραση, προοπτική, μία θετική απάντηση, σέ συσχέτισμό μέ τά σύγχρονα θέματα: Τό δοκίμιο τούτο τού κ. Π. Κ. είναι μία «Κριτική» γνώσεων μέσ κλίσεις: έμπερία; πού βγαίνει από δυνατή νόηση, από τό αίσθητό και τή διαίσθηση. Είναι μία νέα σοβεία αντικειμενικής έρευνας πάνω στά πιο επίμαχα θέματα πού άποστολίζουν σήμερα τήν άθρωπότητα, τό Μαρξισμό και τό Χριστιανισμό. Ένα τέτοιο έργο μοιάζει Κυφάλη πού ο άγνωστός τραγάει τό νέχταρ ιδεών κι αντιλήψεων υπερόντοι και κορυφαίου πνευματικού Σκεπανάε τού κριβλημάτων τής άποψής μας.

Ο Π. Κ. εξετάζει: οπθία τις σχέσεις τών θρησκείων πού υπάρχουν στήν κόσμο, τίς άνάλογες επιβράσεις κι επιρρές τους στά κλήθη. Βρίσκει κανόνες κι εξαίρέσεις πού θέκουν τή σημερινή θρησκευτική ύπόσταση, σέ τάςισον, μέ τις κοινωνικές και ιστορικές εξελίξεις. Άλλότι τήν ύπελιμότητα πού μπορεί νά προέχεται από θρησκευτικά ρέματα, κι υπογραμμίζει: τήν παρακμή και τήν πτώση τους. Φωτίζει έπιστημονικά τά αίτια τής ύπαρξής τους, μέ μία σωστή προοπτική, για τό μέλλον. Είναι όλα μία ρεαλιστική διαπίστωση, μία θέση, μία έκκληση, μία φωνή, Άλήθειας. Έξήγει τούς λόγους πού έκκλησιάζεται: ο κόσμο στις Σοσιαλιστικές Χώρες, τήν άδερτυότητα πού νιφύθουν, τήν παρηγοριά, τή συναυλία τής λειτουργίας. Τήν έκκλησιάζόμενο πού φέρει τις σκέψεις του στή λύτρωση, υποβάλλεται σέ αυτοκριτική, έσω άτομική, μυστικόπαθη, μέσα σ' αυτό τό χώρο. Τονίζει ιδιαίτερα τό χρέος τού ήθικου νόμου εν' άποκαλόπησημ τό έργο οικονομικό σηφέρο, τήν κάθε είδους ιδιοτέλεια πού δημιουργείται σέ βάρος τών πιστών... Έπικρίνει— και πολύ σωστά — τήν έρθόλοξη έκκλησία και στή χώρα μας, πού δέν παίρνει

μέρος στά κοινωνικά προβλήματα, και άνταίνονται, ή άλληλοτρώγονται, οι φορείς της τού πνεύμα τής άπληστίας και τού φανατισμού τους. Έπεισή, λοιπόν και τά δυό μεγάλα θέματα ο Χριστιανισμός; κι ο Μαρξισμός; άποστολίζουν τόν κόσμο άλληλοσυγκρούμενο στις σοβαρές τους άντιθέσεις, ο κ. Π. Κ. προβλέπει ότι: Κι ολ δυό θεωρίες μέ τόν καιρό τους θά κρύνουν, σέ άλληλοεπικρούσεις. Θά γεγοφόουν τό μεταξύ τους χάος, προπάντων ο συγκρουόμενος και παρωχημένος ο δογματικός Χριστιανισμός; πού ως τώρα άρνήθηκε ή, πάθηκα και στείρος άδύναμος νά υπηθήσει: στην πράξη, τήν κοινωνική πρόλο και τήν (οδύμη, οικονομική, δικαιοσύνη. Γιατί τά μέσα πού χρησιμοποιούν είναι ποτρά, (ειδωλολατρεία, τυπολατρεία, καπηλεία κι έμπόριο θεών, Ιερατική, έμίσθεια κ. λ.) πράξεις πού τούς διαφέκουν γιατί τούς λείπει ή ήθική, άρχή, και ή συνέπεια για τόν κλήρονον. Πάντως ο κ. Π. Κ. πιστεύει ότι στό μέλλον θά άπτευχθεί ένας άρμονικός συγκρατικός Μαρξισμός στή λύση, και βιωσιμότητα τών φικνομηκικών προβλημάτων, και τού άληθινού Χριστιανισμού σάν άπικουρικός στά ήθικά και ψυχικά προβλήματα μέσ άνώταρης άγωγής.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΙΟΝΙΔΗ: «Πολιτικά Άρδρα

Έπάρχων βιβλία πού άνάγονται όχι σέ καλλιτεχνικό κριτήριο, μέ άποκλειστικά σέ πολιτικό. Άνάμεσα χρονικό και μαρτυρίας, πολιτικοϊστορική, θέση, εθόντης, παίρνει και τό παρόν βιβλίο πού μέσ έρθε από τή Βέρμια, θγαλιμένο μέσα από τό καμίνι τού άναδρασιού για τήν πολιτική άνωμαλία τού τόπου μας τά τελευταία χρόνια. Ο Γ. Χ. είναι ένας νέος εθουαίβητος κι άνάλογο πολύ παραγωγικός Ιστοριοφικός; κατ' έξοχή, συγγραφέας. Ένας ύπελιμιστικός στό είδος του, άγνός μαχητής, για τό γενικό καλό, κολέμιος τής άδικίας. Σ' αυτό πού πιστεύει, ποτέ του δέν άποκώπηκε σηθεθωμής. Άλλά κρατάει μαστίγιο πού καρυνώναι κατακέφαλα τήν προδοσία, τήν ιδιοτέλεια και τή, σαπίλα τών πολιτικών ήθών. Μέ γλώσσ-

σα αλήθειας, στρωτή, δημοτική, κρυστάλλινη, συγκεντρώνει στο βιβλίο μία σειρά άρθρων του πού δημοσιεύτηκαν μετά την Ίουλιανή κρίση, ὡς ἀθηναϊκὲς ἡμερησίως. Ὅλα καταδείχνουν τὸν πολιτικὸ ἔσπευσμό τῆς Χώρας, μὲ ὀρθή αἰτιολογία τῶν θεσμιακῶν πραγμάτων, ἔστι κι εἰς μὴν ἀνατέμνει βαθέτερα τὴν αἰτιοκρατικὴ οὐσία. Πάντως ἡ συμβολή, καὶ τὸ ἔργο τοῦ κ. Χιονίδη, ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο τμήμα τῶν πόθων κι ἀγῶνων τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἀπκατάστασι, συνεποῦς Ἀστικῆς Δημοκρατίας. Συμβάλλει θετικὰ στὴν ἰδεολογικὴ προετοιμασία τῶν δημοκρατικῶν μαζῶν. Φανερώνει μὲ πειστικὸ ρεαλισμὸ τὴ μοναρχικὴ κωστροπία, τὴ διαίτησιν τῆς ἀνευμάτιστης πολιτικῆς καὶ τῆς συμβατικῆς ἀθλιότητος. Μὲ λίγα λόγια τὴν ἀποπνευματικὴ χρεωκοπία κι ἀρρώστεια τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, καὶ μιὰς τραγελαφικῆς πραγματικότητος πρὸς μιὰς πωλίζει. Ὁ Γ. Χ. νομικὸς, μὰ σὰ γιατρὸς ἀνθρωπιστῆς προσπαθεῖ νὰ ἐξυγιάνει τὴν ἐξαχρειωμένη μεθοδολογία τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ἀπάτης, τῶν δυὸ ἀγιάτρευτων ὡς τούριχ ἐθῶ κακῶν, τῶν δυὸ βαριῶν κοινωνικῶν πλῆγῶν μας. Ὅπου οἱ ἰσχυροὶ κι οἱ ἐπιτήδαιοι, τὴν ἐπιβάλλουν σὰ χρόνια ἀρρώστεια σὲ θάρους τοῦ μωρισθαρνιομένου λαοῦ. Μπορεῖ γενικώτερα σὲς θέσεις τοῦ κ. Χ. νὰ ὑπάρχει κάποια ἔλλειψι, θεμελιακῆς γνώσης, ἐμπειρία, ἢ κάποια σύγχυσι, καὶ βασικῆς θεωρητικῆς ἀρχῆς συστημάτων. Ὅμως τὸ ἔργο του τοῦτο, εἶναι μιὰ τίμια κι ἀβολὴ διδαχτικὴ δημόσια πράξι, γενναία κι ἀνθρωπιστικὴ. Ἔργο διαφωτιστικὸ μὲ ἡγασσιακῆς λάμψεις ἀπὸ παλλόμενι καρδιά, ἀνώτερου ἦθους κι εὐγενικῆς πάθους, πού δικάζει γιὰ τὸ δικαίον τοῦ λαοῦ καὶ τὴν πρόδοιο.

ΣΠΥΡΟΥ ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ: «Τραγούδια τοῦ Βουνοῦ καὶ τῆς Στάνης»

Τὰ ποιήματα τοῦ Σπ. Μουσελίμη ἔχουν μιὰν αὐθόρακτι, ἠθικογραφικὴν ἰσχύτητα. Ὁ κ. Μ. ἀγκαλιάζει μὲ εὐλακρινὴ, συμπόνια καὶ μιὰ πλαστεϊὰ ρομαντικὴ διάθεσιν, τὸ γλωσσικὸ καὶ ζωικὸ ἔλικὸ τῆς ὑπαίθρου μας. Καὶ τὸ προσφέρει μίγμα γλυκὸ κι ἀδρὸ κρασί σὲ λαϊκὴ τὴν κοίπα. Ἐξέμεινε μ' ἀγάπη καὶ δικὸ του ἀπλό τρόπο τὴν ἡμορφία τῆς φύσης. Καὶ μοιρολογεῖ μ' εὐγενικὸ πάθος τὴν κακορίζικα καὶ τὸ

πολιτιστικὸ τίποτα, τῆς φτωχολογίας πού δυνειρὸ του εἶναι νὰ λυτρωνόταν ἀπ' αὐτὰ τὰ νεκρὰ στοιχεῖα μιὰς ἀθλιας παραδοσιακῆς ἀπομόριας. Ὁ Μ. εἶναι ὁ κατεξοχὴ στὴν Ἠπειρο συνεχιστῆς τῆς Κρυσταλλικῆς καὶ δουκολικῆς ποιήσης, τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Δὲ μπόρσοε νὰ ἐξοκλήσει ἀπ' αὐτὰ τὰ καλοῦπια πού κλεισθνε μέσα τους τὴν ἴδια τὴν ὄρεσιδία λαϊκὴ ψυχὴ. Πολλῆς φορῆς τραγουδάει μιὰν ὁμορφιὰν ἀγρία πριμιτιβιστικὴ ἄλλοτε χαῖρολογάει ἀπαλὰ ὡς τὸ καμπόσιο ἀγέρι τὴν ψωμομάνα γῆ μὲ τὰ ὑπάρχοντά της. Εἶναι ἕνας παλιὸς ἰδιόρρυθμος τραγουδιστῆς, πού τὸν χαίρεται κανεὶς μέσα σὲς ἰδιομορφίες του. Λαϊκὰ πλατεϊὰ τὰ αἰσθήματα του καὶ πανανθρώπινες οἱ ἰδέες του πάνω σὲ θεώρησι τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Ἐχει οἰκοδομήσει μιὰν ἀπλοῖκὴ ποιήσιν, αὐθόρακτι κι ἀβίαστη πού ἀποπνεύει πολλὴ συμπάθεια καὶ γοῦστο, μιὰν ἀφικισίδουτι, φωτογράφισι τῆς φτωχοχωριάτικῆς ζωῆς μὲ τὰ φολκλόρ της. Ὁ Μουσελίμη γίνεται πολὺ πιὸ σοβαρὸς κι ἀξιόλογος στὰ ποιήματα πού ἐκφράζουν προβλήματα ζωῆς σὲ γενικότητά τους. Ἔτσι στὰ ἔργα πού προσπαθεῖ νὰ δώσει ἀπὸ πλατύτερες σκοπιῆς καὶ βαθύτερους στοχασμοὺς μιὰ φιλοσοφημένη οὐσία τῶν πραγμάτων, μιὰς χαρίζει κρυστὴν ἀλήθεια, συγκλίνησι, καὶ διδαχὴ.

ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΑΞΙΩΤΗ: «Ἰχώρ»

Ἡ Μ' ἀδρὸ ἐνστιχτο κι ἐκφραστικὴ ἐπιζοση, πολιτογραφεῖται στὴν ποιήσιν κι ὁ Δ. Ἀξιότης ἀπὸ τὴν Καθάλα. Τὰ θέματα του δὲν ἔχουν ἀπόλυτη συνοχή, σὲ ἐνκωλολογικὸ μέρος. Ἐδῶ κι ἐκεῖ αἰγίει τὸ αἰσθημὰ του σὲ συστοιχεῖα μὲ τὴν ἀγωνία καὶ τὸν ἔντονο προβληματισμὸ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Στὴ δομὴ τῶν στοιχῶν του συγκρούει τὸ σύμβολο μὲ τὴν ἔννοια, τὴν ἐπιζοσιν, τὸ ἐξωτερικὸν κόσμου μὲ τὴν ἐνδοστρέφειά του. Ξεκινάει ἀπὸνα αὐτοσκοπὸ, πού παρκαμπτεῖ σταθμικῶς πορείας σὲ συνθετικὴ, δουλειά του. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ φτάσει σὲ καλύτερα ἐπιτεύγματα γιατί ἔχει καλὴ ἐμπειρικὴ αἰσθησι. Τούτη ἡ ποιήσιν εἶναι τοῦ συνειδητοῦ καὶ τοῦ ὑποσυνειδητοῦ. Ὁ Δ. Α. ἔχει ἐξέχωρη δυνατότητα γιὰ πιὸ καθάρια τέχνη. Ὅπου οἱ λογικοὶ στίχοι πηγάζουν ἀπὸ προσωπικὰ διύμματα, μιλοῦν στὴν καρδιά τοῦ ἀναγνώστη, κι ἐκεῖ πετυχαίνει ἀνάλογα. Ὅπου

όπως ή αυτόματη γραφή, τόν παραφέρνει, εξακόβεται από το γενικό νόημα του ποιήματος, αποσπείνεται μονάχα από μολάλο, κι αποσυχαίνεται. 'Η έσωτερική, μόνωση, κι ό έρμητισμός είναι στοιχεία στην τέχνη, που αποκοιούουν τό έδαφόν του κοινού απ' αυτό. 'Ο νέος ποιητής έχει ζωτό ποιητικό αίμα στις φλέβες του. 'Ας προσέξει πιόταρα τό συμβολισμό του. 'Η έργη γοργή, παρασυρμένη, μέ ύπερβολική, έφάριση, τόν ζημιεύει. 'Ενώ μπορεί νά έώσει όριαστική ποιήση, για τους πολλούς. Κιότι; όποθλάωναι και τό πνεύμα της θυσίας, της άνεπάρκειας ή του άνικανοσύνητος. 'Η έιδέση, εθγενική, κι έπαρνετική, νά παρουσιάζει κάτι από τά ρεθήματα του καιρού μας. Τά καλύτερα ποιήματα του από έιδόλο είναι: «Τ' άπάνται Νησί που έιαρκόως μακραίναι» «Σά φίλο άγαπητό» κι «'Ο θ, ήνος της παραλάλας».

ΜΑΡΙΑΣ ΚΥΡΤΖΑΚΗ: «Σιωπηλές Κραυγές»

Βασικά ριζωμένη ή έίδα της άγίτης σθέν ποιητικό μονόλογο της έίδας Μ. Κουρζίκη, Λεπτή, ποιητική, εθαισθησία, που κινείται, μέ τη δική της, χάνη αποκλειστική, στην παροχή, του έρωτα, στην φυσιολογική, ή, την έιδική, έξιλίξη, ώς την πιο έξιλίκαιημένη, του μορφή, φθίνοντας, ώς τό άπόγειο του χαμού άνιπύου, τό έδανικό από χώρο της άνάμνησης, από, κόρη που λαίπει. Σίχοι μικρόπνοοι είν τρυφερό, και έροσηρή θροφή, της παιναρημένης φύξης, που άνιργιάει, από πόνο. Είναι είν άντιλάλο, και συγκινήσεις από την άτομική, και κατ' έκολούθια, τη, γενική, πορεία της άγίτης. Τά έρωτικό στοιχεία κεντροθόλο από μονότονο τραγούδι της. Έάνιση, φθορά, θάνατος, κι άνιέλι-

ση. Άλλοι ό φυσιολογικοί σταθμοί την άπαχο-λόουν, και τραγουδά: άπαλότονα και λήφτερα του έρωτα τά πάθη. 'Η άνώλεια την πικραίνει, ό πόνος την άίχμαλωτίζει, για κάποια τελειότητα. Νά γιατί έχει την κάποια της, έξίλα, ΜΕ, παίθει, και μέ; συγκινεί άνάλογο ή Μ. Κ. Μπορεί νά έξιλίχται, σιγά σιγά, από γενικόταρα άνιεπάρκοντα της ζωής, και της πραγματικότητας, που την περιζώνει.

ΑΛΕΚΟΥ ΧΡΥΣΟΙΣΤΟΜΙΔΗ: «Φθόγγοι»

'Ο κ. Α. Χρυσοστομίδης από τον Παιραία, στη συλλογή, που μέ; έπειτα, όνειροκωλει τις άγίτας του, ή και μοιρολογεί τις άπαισιόδοτες τάξεις του, σε σφαίρα μεταφυσικής ματαότητας. Τό έδανικό από τη ζωή, άνιπαιέλωτο φιλοσπρίγμονο, αλλά και κοινότοπο. Δέν έχει άτομικό έκτραστικό τρόπο, αλλά ό έθιος νιόθει την άίσθητική, χαρά του. Είναι μέ; έξιλίξη, έπιθμία νά ταυτίσει τον έαυτό του μέ τά πράγματα. Οι σίχοι του σε παραδοσιακή τόχια, έχουν εθέρεια πλόνης. Κίποο κάποιο, ή, λυρική, του έρωτα, είναι μέ; γοητεία άπαλάσει, κι έμωφάνει, τι σίχο. Τό περιεχόμενο έχει είν κόριο έξίνα των έρωτα, που περιτρέφεται σε περισχέ; μοναξιάς, νοσταλγίας, κι άκαχωρισμού. Χαμηλότονα φθόγγοι, θγαλμένοι από τό, πόνο, μέ; θαλάσσης ζωής. 'Εχουν έντονη, τη, σφαγίδα του λαϊκιστικού μοτίβου. Χωρίς προβληματισμούς, και μηνύματα. Όμως, σίχοι γραμμένοι, μέ ειλίχρίναια, κι άίσθημα, που από τά είν στοιχεία είν άρκοθία, για τάξη, έξιώσεων, και μορφοτική, κατ' έταξ, σε εαθμούς, πρωτοτυπίας. Είναι όμως, δικαίωμα, και της, κάθε άτομικής, φωνής, νά προβάλλει, μέ την όποια, πρόθεσή, της, στη, σκητή, της Τέχνης.

ΔΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΚΑΙΤΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΛΙΦΕΡΗ: «Κάτω από τ' άστρα»

(Η συνεχής άνιζήτηση, και οι ποικιλότροποι, τολμηροί, παιραμτισμοί, στην παροχή, του ποιητικού, λόγου, από τά χρόνια του μωσοπολέμου, που είν τερματιστήκαν, άκόθι, έλλάξην, και, τη, δική, μας, εθαισθησία. Όσο, κι είν, μέ; έξίλιξον, στην άρχή, μέ, τη, έάνουση, ειλίκαιη, τάξια, τους, μέ, την έρνηση, της, παράδοσης, και, της, λογικής, παιθαρχίας, σιγά - σιγά, μέ; έξιλίχον, στην, σούλα, νέου, έκφραστικού, τρόπου. Όσο,

είν, έξιλίξον, τελείως, από, μέ; μας, την, άνάγκη, ν' άπόημε, ώρες - ώρες, και, ποιητικές, φωνές, που, έμμονα, έκπράξινται, μέ, την, παραδοσιακή, σιγοσφαιρία, έπου, τρυφώναι, είν, οι, κανόνες, της, παιθαρχημένης, δομής, του, σίχου, και, της, σιγοφής. Άρκει, ό, ποιητικός, λόγος, νά, θγαλί-νι, από, γήρινο, μέταλλο, φύξης.

Στην, παραδοσιακή, ποιήση, μέ; έθρηται, ή, κ. Καίτη, Μακροπούλου, — Αλιφέρη, μέ, την, όη, ποιητική, της, συλλογή: «Κάτω από τ' άστρα». Έμμονη, είναι, ή, άρκοθία, της, ποιήτριας, στην, παιθαρχημένο, σίχο, που, έίρει, τά, μυστικά, του

και τον δουλεύει όσο γίνεται τεχνικά κι άφε-
γάρταστα. 'Ο ποιητικός αόλος της θγάζει χα-
μηλόφωνους ήχους, που κεντούν την ελασθηρί-
μας και ζεσταίνουν την άφή της ψυχής μας.
Λυρικές βαρυσσιόνες για την αγάπη, για τη
ματαιότητα της ζωής, για τους άνοικτους
λιέρους, για την άνοιξη, για τα χημειρικά παι-
γνίδια της φαντασίας, για όσα χάνονται και
σβήνουν, είναι η ποιητική συγκομιδή της κ.
'Αλιφέρη. Και οι τόνοι της είναι πολύ ζεστοί
και ανθρώπινοι. Είναι μια ποιήτρια, «ήρωας τό-
νων», δίχως μεγαλοστομία και μεταφυσική τυ-
ράκτορα. 'Η ελασθηρία της είναι μια πόρνη,
κλωστή, που σιγαλάει και θερμαίνει τον άδου-
ποιητικό της λόγο.

Οι νότες της χαράς είναι λίγες. «'Ο τροχός
του κόσμου άπαιτα γυρίζει» και η συγκομιδή της
ζωής μας είναι οι πεθαμένες χαρές». Από
τις ρώγες της ζωής συζαίνομε πίκρες και δια-
ψεύσεις.

Ναι... μάτια σ' αναζητώ στ' άνέμου το τρα-
γούδι,
στ' ελκελένια σίγνεφα της πορφυρένιας
ζήσης,
φιλε, πού μ' έφηκες στερνό ένα γλωμό λου-
λούδι,
κι έχάθης ανεπίστροφα χωρίς να με ζητήσης!
«Τ' Μάταιο...» σελ. 14

Τ'α γερατιά, για όσους δέν τ' αποδέχονται
σάν αναπόφευχτο σταθμό της ζωής, με γαλήνη,
και έγκαρτέρηση, γίνονται σσηφή, γεύση.

Φεύγουν οι γλάροι απόμακρα σέ φόντο θα-
λασσί.
Μέσ' την ταβέρνα του γαλιού γερόντοι άπο-
σταίμενοι
έξουόρασι, γυρεύουνε στο λιγοστό κρασί,
κ' είναι φευγάτ' ή νεύστη τους κ' ή σκέψη
πικραμένη...
«Καθώς Σουρωπιώνει» σελ. 22.

Το ποίημα: Στοδ καφενείου τή γωνιά έχει
λυρική πύκνωση. Οι έξι στροφές του μες δίνουσι
ένα γνώριμο πίνακα ζωής ανθρώπων, που απέ-
τυχαν στη ζωή και δοκιμάστηκαν από τή μοίρα
τους. Διηγούνται τις άτυχίες τους μ' έγκαρτέ-
ρηση, δίχως να περιμένουν παρηγοριά.

'Ακούει ο ένας τ' άλλου τοδ την άτυχη τή
ζήση
κι ένω γεμίζ' ή σκέψη τους με μιάν άνα-
τριχίλα,
τίποτα δέν προσμένουμε να τους παρηγορήση...
«Απ' έξω σέρνεται ο θοριάς, σαρώνοντας τά
φύλλα.
σελ. 25

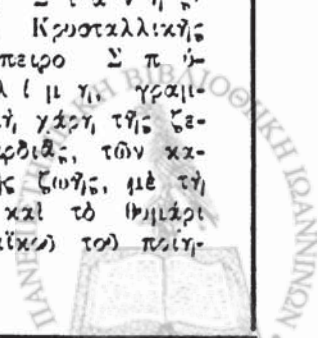
'Η ποιήτρια της κ. 'Αλιφέρη συγκινεί, γιατί το
αύστημά της έχει ειλικρίνεια και θερμην. Μολο-
νόςτι δέν άνανεώνει τον παραδοσιακό στίχο, πού
έχει άλλωστε, κάποιες χαρμωδιές, ο λόγος της
θέλει: και γίνεται εδπρόδεκτος. Μας χρειάζεται
και ή παραδοσιακή ποιήτρια με την άμεσότητά της.
'Αρκεί να είναι ποιήτρια, όπως της κ. 'Αλιφέρη,
που δέ χρειάζεται τή γνώση «σημαντικής», για
να την αποκρυπτογραφήσης. Τέτοιες «παλιόδρο-
μήτες» είναι αναγκαίες...
'Αλέξης Βαρκός

Η "ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ..

Γραμμένη από το γνωστό κι ή-
πέροχο Καθηγητή, Συγγραφέα Γ. Ι-
ά ν ν η Χ α ρ α λ α μ π ό π ο υ-
λο τιμάται με ευρύτερη κυκλοφο-
ριακή έπιστολή από το σπουδαστικό
κόσμο πού έγκολπιώνεται έπιστημο-
νικά τή λειτουργία της σωστής ά-
γωγής να τή μεταλαμπατεύσει αβ-
ριο στα νιάτα της χώρας.

"ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ..

Κυκλοφορούν τώρα σέ βιβλίο τα
·Τ ρ α γ ο ύ ρ ι α τ ο υ Β ο υ-
ν ο υ και της Σ τ ά ν η ς·
του συνεχιστή της Κρυσταλλικής
παράδοσης στην Ήπειρο Σ π ή-
ρ ο υ Μ ο υ σ ε λ ί μ η γ ρ α μ-
μένα με την άπλοϊκή, γάρη της ζε-
στής ανθρώπινης καρδιάς, των κα-
τημιών της θεαπολικής ζωής, με τή
δρροιά της νόχτας και το θυμάρη
της αόγης (στο λαϊκό) του ποιή-
τη τά μουσικάτια.

Μὲ τὴν πειθῶ τῶν ἀριθμῶν

* Τρεῖς ἢς τέσσαρες χιλιάδες εἶναι οἱ δι-
εθνεῖς νομίδες Κροίσοι τῆς μεγάλης ἀριστο-
κρατίας τοῦ δουκικοῦ κόσμου. Ἀντίμαχός τους
καὶ πρῶτος ἐρισμένος Ἕλληνας μεγαλοεργασι-
στὴς. Διδάσκουν ὅλοι οἱ βασιλευσσοὶ τοιγγίνοι
τῆς ὑπερπολυτελείας... μὲ τὰ ἠραιότερα νη-
σοῖά τῆς ἠφθίλου φέουδα καὶ τῆς ἐνεργώδους καὶ
ὑπερπολυτελεῖς θαλαμηγούς τους.

* Σὲ ἡ ἀργύριος μέρες τῆ, ἔθελον γὰρ
τοὺς ἀργάτας καὶ ὑπαλλήλους ἐφαρμόζονται πῶ-
ρα ὁ κανονισμὸς ἐργασίας στὴ Σοβιετικὴ, Ἔνω-

ση. Καὶ οἱ 41 ἡμέρες θὰ μειωθῶν στὸ ἥμισυ.

* Τὸ 1961 στὴν Ἀνατολ. Γερμανία προ-
εβλήθησαν ἀπὸ δημοφιλῆ 19.283 ἄτομα. Ἐ-
νώ τὸ 1960 μὲ τὴν ἀρτία ὀργάνωση, καὶ πρῶ-
τος τῆς δημοσίας υγιείας μόνον 107 ἄτομα.

* Τὸ Ἰνδικουρσὶ τῆς Ρωμανίας εἶναι ἡλι-
κίας 500 χρόνων. Σήμερα τὸ ἀποκαλεῖται «Νέο
Παρίσι». Σὲ κάθε οἰκογένεια ἀντιστοιχεῖ καὶ
1 βιαμέρισμα. Σὲ κάθε ἄτομο καὶ 1 βιαμέριο.
Σὲ κάθε κατοικία τῆς πόλης ἀντιστοιχοῦν 8
τατρ. μέτρα στέγης καὶ 6 τατρ. μέτρα πρόσωπο.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΣΟΦΙΑΣ

* Ὁ Ἀλέξανδρος Δελφῶν εἶπε: «Μεγάλῃ
πῶς εἶναι ἀλήθεια! Ὅσοι τὴ φωτιὰ μωραὶ τὰ
οὐ κἀγὼ, ὅσοι τὸ νερὸ νὰ οὐ πνίξῃ».

* Ὁ Κωνσταντῆ Ἰλαγε: «Ἡ ἀγνοῖα τοῦ
πνεύματος ἐφαρμόζεται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Ἐκαί-
νο τὸ πνεῦμα εἶναι ἀγνό, ὅσοι μέρα τοῦ δὲν
ἐπικρατεῖ καμμιὰ σύγχυση, καὶ ὅσοι τίποτε δὲν
ἐπαρνεῖ τὰ ὀρισμένα θρία. Εἶναι τὸ πνεῦμα
πῶς ὅτι εἶναι μεγάλο τὸ γνωρίζει ὡς μεγάλο
καὶ ὅτι εἶναι μικρὸ τὸ λέει μικρὸ. Εἶναι τὸ
πνεῦμα πῶς τὸ νὰ δὲν τὸ διαστρέφει οὐ ὅχι
καὶ τὸ ὅχι δὲν τὸ παρουσιάζει ὡς ναι... Ἄφω-
σι συμβασιμῶς ἐσχωρίζεται καθαρὰ τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ
κακὸ».

* Ὁ Βισόντης Γάλλος δικηγόρος Σάβλ Λα-
σώ, κί' ὅταν ἀκόμη ἔφτασε στὴν μεγάλη δόξα,
μαλιτοῦσε διεξουσιαστικὰ τῆς ὑποθέσεις πῶς
ἀναλαμβάνανε καὶ μιλοῦσε μὲ πάθος ὑπὲρ τῶν
παλατιῶν τοῦ ἔτσι, πῶς κάθε ἀγόρευση, τοῦ νὰ
εἶναι σωστὸ ἀριστοσύνημα. Οἱ φίλοι τοῦ, πῶς
ἐβλεπαν νὰ κινδυνεύει ἡ εὐθραυστή, υγιεία τοῦ
ἀπὸ αὐτῆ, τὴν εὐθυνηθῆσα, τοῦ εἶπαν μὲ μέ-
ρα: «Ὅταν κανεὶς λέγεται: Λαζώ, μωραὶ πλὴ-
ον νὰ ἀγορεύει πῶς σύντομα καὶ μὲ λιγώτερη
θερμότητα». Ἀλλὰ ὁ μεγάλος ρήτορας ἀπάντη-

σε: «Ἐκαίνο, τὴν ἑστὴ, ὅρα δὲν λέγεται: Λαζώ,
ἀλλὰ ὑπερακαυστή».

* Ὁ Ἰσὶλιος Καίσαρ κατηγόρησε τὸν πο-
λιτικὸ Κίτωνα ὡς μέθυσο. Ὅπως ἦσαν τότε,
ἡ ἐκτίμηση, πῶς ἔμεγα, οἱ σύγχρονοὶ τοῦ Ρο-
μαίου γὰρ τὸν ἀνάρετο καὶ εὐθῆτατο πῶς χαρι-
κῆρα πολιτικὸ Κίτωνα (96 — 46 π.Χ.), ὅσοι
ὁ ἐνομιστὸς φιλόσοφος Σενέκα εἶπε τὰ ἑ-
ξῆς: «Κανεὶς δὲν θὰ πιστέψει μὲ τέτοια κα-
τηγόρια. Ἀλλὰ κί' ἂν ἀκόμη ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ
Κίτων εἶναι μέθυσο, τότε ὅλοι ἀντὶ νὰ τὸν
κατηγόρησαν, θὰ πῶν μὲ μὲ φωνή, ὅτι ἡ μέ-
θη, εἶναι ἀρετὴ».

* Ὁ Γκαίτε Ἰλαγε: «Ὁ ἀνάρετος ἀνθρώ-
πος εἶναι ἡ μόνη ἀπόδειξη, ὅτι ὑπάρχει ἀρε-
τή».

* Ὁ Συγγραφεὺς Ντίκενς γράφει τὰ ἑξῆς
θεμλοῦσα: «Μὴ κρίνεις ἕνα ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ
ροῦθα, γιατί αὐτὸ τοῦ τὰ ἔκαμ ὁ πῶρτης. Μὴ
τὸν κρίνεις ἀπὸ τὴν καταγωγή, γιατί καὶ ὁ
κί' ἂν κατήγετο ἀπὸ τὴν πρώτη οἰκογένεια τοῦ
κόσμου. Μὴ τὸν κρίνεις ἀπὸ τὸ σπῆτι, πῶς ἔστ,
γιατί καὶ οἱ ποτικοὶ κί' οἱ κατοικίτες ἔσθ
στὰ πολυτελέστερα μέγαρα. Νὰ τὸν κρίνεις ἀ-
πὸ κῆτι πῶς κάνει αὐτὸς, πῶς εἶναι δικό του,
πῶς δὲν τοῦ τὸ ἔφτασαν οἱ ἄλλοι καὶ πῶς δὲν
μποροῦν νὰ τὸ μιμηθῶν εὐκολὰ οἱ πολλοί».

Γ. Α. Οικονόμου

Ο Γιώργος Αθ. Οικονόμου είναι ένας παλιός εργατής της παιδείας και συγγραφέας βιβλίων. Άλλα μαζί κι ένας ιδεώδης αγωνιστής και Άνθρωπος.

Καθηγητής συντοχός. Γεννήθηκε και ζει στα Γιάννινα. Είναι τώρα 80 χρονών. Λούλεψε άποδοτικά, αγωνίστηκε τίμια και διακρίθηκε. Σεμνός κι αλόριφος, έχει καιρό κλεισμένος σπίτι του. Δεν τον ακούνε πιά τα πόδια του. Πέρασε μιὰ πολυτάραχη ζωή. Σπούδασε πρώτος με ύποτροφία στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Από φοιτητής ακόμα είχε χτυπηθεί... πάνω στους τοτινούς αγώνες για τη Δημοτική μας γλώσσα. Από το 1912 ύπηρέτησε σ' όλες τις έπιστρατεύσεις μέχρι το 1922. Στη Μικρασία πολέμησε με το βαθμό του λοχαγού. "Τότερα ο μεγάλος Γληνός το '25 - '26 τονε ξεχώρισε πρώτον από τη χώρα, τον μόνο από τους τότε καθηγητές του κλάδου του. Κι έτσι από τους τρεις κορυφαίους Γληνό - Δελμούζο - Τριανταφυλλίδη μετεκπαιδεύτηκε στο Λιδ)λείο Μ. Ίδρυ)σης Μαυραλείου. Κι ύστερα από πολλές οδύσσειες κατατρογγυών και μεταθέσεων των τότε αντιδραστικών, τον προήγαγε ο Γληνός και τον μετέθεσε στα Γιάννινα, όπου δίδαξε όλα τα υπόλοιπα χρόνια. "Όμως δεν είδαμε να γράφει κανένας πατριώτης δυο λόγια ήθικης δικαίωσης για τον τίμιο

Στον Άλμπερτ Σάλτσερ, ποι) ο τρόπος της ζωής του ή) είναι πάντοτε ένα φωτεινό παράδειγμα στην τυραννισμένη ανθρωπότητα και ποι) για τον όποιο ο Άλμπερτ Άϊνστάϊν είπε: Στο θλιβερό κόσμο ποι) ζο)με, να είναις μεγάλος άνθρωπος, σ) μιὰ σειγιμή κροισμη μέλτρο μεσα του ή) φωνή του χρώους: "Ό,τι έχουμε, με ε,τι με) προέκισε ή) φήση σ) πνευματικά και ψυχικά γαρ)ματα, δεν είναι δικ) μας, αλλά το χρωστ)με στους συνα)θρώπους μας, ποι) πάστων και ύποφέρων".

Επιμέλεια: Κατίνα Χαροπόλου.

Κακοπάθειες και καπηλίες λέξεων

αυτόν στρατιώτη και Άνθρωπο. Το «Ίλ. Πνεύμα» που γράφει μιάν ιστορία, που δικαιώνει άδικημένους και φέγει τους άδικους, καθώς δεν τάχτηκε ποτέ και και σ) καμιά φαιρία κι ούτε με το προαιώνιο ριζικό της άχρηστίας για τους άξιους ζωντανούς, δίνει τούτη την τιμητική χαρά στο σεμνό και καλοκάγαθο φίλο γερο - δάσκαλο, σ)ν παράδειγμα για μίμηση που άξίζει μέσα στη λεοκρόρο της άρετής και του ανθρωπιστικού καθήκοντος.

Την περισσότερη κακοπάθεια και κακοποίηση στην Ελλάδα την έχει βέβαια πάνω της ή λέξη Δημοκρατία. "Όλοι οι ρωμοί σήμερα, προσποιούνται τους «δημοκράτες» στη θεωρία με άνάλογες μορφές. "Όμως στην πράξη, στην τίλεια κι ανιδιοτελή πράξη, κανένας, ή μάλλον, πολλοί έλάχιστοι. Πραχτική συνέπεια, πιστή σ) έδεολογικές άρχές δεν ύπάρχει. Κι εν) ή Δημοκρατία γενήθηκε τ' αρχαία χρόνια σ' αυτό τον τόπο... οι νεότεροι Έλληνες δεν κράτησαν τίποτε απ' αυτή, παρ) μόνο τα σκονιά να κρεμ)ν και να πνίγουν τα κατ) καιρούς νεογένητα βρέφη της. Την ίδια μακρόχρονη άρριβιστική τύχη και «νίλα» έχουν κι έκείνες οι κατακαρημένες εθ)νες. "Η άνάληψη και ο καταλογισμός «εθ)νωντων» πιπιλίζεται σ)ν παχιά κι άτέλειωτη τσίχλα από τις άπληστες μασέλες της δημιουργίας. Φουσκολογιούνται οι άμοιρες χωρίς περιχ)μενο» και βγαίνοντας απ' τα μεγάλα στόματα... γίναν βουνα άτάραχα οι εθ)νες που δεν τις σηκώνει πιά κανέ)ς από την κακοποίηση και το μεγάλο βάρος τους. Το ίδιο κι ή «βιμαλότητα» με τη «γαλήνη» που εν) είναι έξυσιφαλισμένες έδ) και 17 χρόνια και δ) σαλεύτηκαν ποτέ... τις δέονει κάθε τόσο μι) κάποι) σκοπιμότητα... που φοβ)ται μη τις χάσει μαζί με τη λογική της...

ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΣΧΟΛΙΑ

Φληναφήματα

Ο γέρος - Παρατατικός των αποσχημένων έρωτικών ειδυλλίων, από πολύ καιρό γράφει ξημωραμένα κι είναι για σύνταξη. Τόν λυπούμαστε που δεν έμαθε με ζωή ότι ο άνθρωπος είναι ο μηχανή, κι όταν πολυπαλιώνει άχρηστεύεται ή ξαναπάει για το χυτήριο. Αλλά και μετέραβη, να ναι ή μηχανή παθαίνει βλάβες παντού και πιά φρένα. Έτσι λοιπόν κι ο γέρος θέλει άναρωτήσει, τιμάχο, πίνι ή παγκάκι του Ζαυπαίου πέ ώρες δειλιότης μελαγχολίας! Έγραφε λοιπόν στο «Βήμα» της 29/3/67 (απ' άφραγή παρότρυνση του κ. Φέρτη για τον Γ. Φλέμινγκ ότι: «Η κόρη... είναι άχρηστη, οπιά περνούμε και χωρίς αυτό». Κι αν έκαναν ότμημο τον κ. Π. Π. με

Δικαιώματα Λογοτεχνών

Είναι πια κοινή συνείδηση το πόσο υποφέρουν άπροστατεύτοι πολλοί άνθρωποι των Τεχνών και των Γραμμάτων. Η έφαρμαγή του νόμου για την άσφάλισή τους θα τιμούσε άποκαθήρως κι άβέρνητη στη χώρα μας, άσως γρηγόριος ο νόμος έστι με τη μικρή του άφελιμότητα, αέ όσους φυσικά έχουν τ' άνίλογο προσόντα. Η περιφρόνηση αέ δικαιώματα δημοσιονομικών πολιτισμού, από έπίσημο κράτος, άποτελεί υστρεπή και στίγμα για το Έθνος μας πόχει την πλουσιώτερη πνευματική πικρόδοση.

Διαμάχη

Το νέο Χειροτεχνικό Κέντρο που ιδρύεται στα Γιάννενα άνοιξε τελευταία όξεια διαμάχη άντίμεσα στους ιπειθήτως και τοις είδικούς κι έδιαφερόμενους ανθρώπους της Τέχνης. Η γνώμη μας είναι πως πρέπει να δικαιωθούν και να τó άντιλάβουν οι είδικοί, για την καλύτερη άνάπτυξη και προσκοπή του.

δύο κατάδικους έναν τρανό ποιητή κι ένα γιατρό έλονοσίας, θά έκτελούσε ο αίμοχαρής Π. Π. της πόλης... τον πρώτο. Και παρκαίτω: «Δέν πάει να ξαμωραστεί το γένος των ποιητών μπροστά τ' αυτόν που μ' έρωσε από τη φριατίωσή...» κ.ά. άρώστειος. Ο κ. Φέρτης γνώριζε και θα θά μάλλιστα τί θά πεί πόηση, τέχνη, πούμα, πολιτισμός, καθός και έπιστήμη. Αλλά πώς έβλεπε άφραγή τον κ. Π. Π. αυτός; ο άπόμαχος και πεδατός τυτυλάδρος των Γραμμάτων, χωρίς να μάθει πριν στο Χειρογράφο της «ώραίας μου Κέρκυρας» το θετικό βίος της πόλης στη ζωή και στην κοινωνία; Γιατί δέν έμαθε ο Π. Π. πώς ο άνθρωπος έχει άνάγκη, έξέτου και τη θροφή της ψυχής και του πνεύματος, όπως και της πάσης και γιατρούσαν τα φάρμακα των παλιόμων κι εύρηγοτικών έφουρετών τύπου Φλέμινγκ; Τι θά ήσαν ο κόρη; αν δέν είχε την αίσθητική και γνωστική θροφή της τέχνης (πόηση, κεισογραφία, μουσική, ζωγραφική κλπ.), άσφαλώς άπέραντη ζούγκλα, πού θάτρογε έ ένα; θερής άνήμερ τον άλλον. Κι αν δέν ύπαρχε ή άλτθική πόηση, πόχει; κνήμα κι είναι ή βία ή ζωή πιά με δυνατότητα αίσθητική στην έκφρασή της, τί θά μελοκονόσει ή μουσική και έξελιγνέσει; ψυχής και τί το άέτρο και ζωντανέσει; τή ήθη, και βιάσει; αρχέ; Κι έχουν καθόλου λογική και πεδατός οι κρίσεις του Π. Π. που προσάλει: τόση έπιπέδαμα τη μνήμη, τρανών ποιητών του κόρη... που ένέπνευσαν με τα θούριά τους βίαιους άγώνες λαών, και τοις χάρισαν με άεταρική και ποτή δέν έρατήνεσε ποτή ο κ. Π. Π. το νόημα της; Ο κ. Φέρτης δέδαμα τα γνώριζε; έλ' αυτό. Κι ή σύνταξη του θά ταίριαζε να πάει πρώτα στον κ. Π. Π. ν' έξεαζε τη γνώμη του, στο «Βήμα» και τώρα στη δύση του καπάντησε πολλές φορές πρόκληση, κι άνταγούλα και καταντροπαλέστα: «Δέν μπορείς γέρος να πείρεις να θερίσεις... βέπε και χουδάλα». Η πεί;

χαϊμάγιο να γιατρευτεί ή ροχάλα. Πόσο άδικείται ο πέρ χρονογράφος στο «συγκρότημα»; Άψοφ. Δέν τόν μωρίστηκαν οι Ρουμάνοι κι οι Βούλγαροι πού πληρώνουν τόν κάθε στίχο τών ποιητών μέχρι 16 λέβα. Κι απέ αλιώς;... θά τόν είχαν πάρει για διδάκτορα τής ποιήτης στά Πανεπιστήμιά τους.

Τηβενούχοι και Παγόβουνα

Οι θέσεις τών επίχτητων πολιτικο-πνευματικών αρχιερέων στη χώρα μας Σεφέρη, Χάρη, Παπατσώνη, επίδοξων τηβενούχων και... μη τ' ανακατιόνετε... ύπηρετοδν τήν άριστοκρατική τους τάξη... πού τούς χειροτονει... Είναι θέσεις αντίθετες κι αντιδραστικές πρὸς τὸ λαό. Τέχνη (πού δίνουν τάχα οι άφεντιές τους) ούδέτερη... κι ανεξάρτητη, πολιτικά άχρησιμίστη δέν ύπάρχει. Γιαυτό κι οι πιστοί ύπηρέτες τής πεθαιμενατζιλδικής πνευματικής άριστοκρατίας, άμολθούνται ανάλογα. Κι όλο ανεβαίνουν με σκοπιματικούς κινητήρες πὸ παγόβουνες κορφές «άθανασίας»!! Μά κάποτε ως θά λάμψει ο ήλιος τής δικαιοσύνης... θά λυώσουν μονημιάς οι τέτιοι ψευταπόστολοι «τής τέχνης για τήν τέχνη», κι άποσταλάγματα, θά κυλιστοδν στά χωνεφτήρια τής άδύστου και τής άनुπαρξίας, άμην

Νουθεσίες και άκρίδες

Πολύ φαρισαϊκές και σκοπιματικές οι νουθεσίες πού ακούσαμε να δίνονται και πὸ ιερείς, από προφέτορες τού εϊδους «προδιαγεγραμμένων σχεδίων». Τιμή στους περήφανους ιδεολόγους κληρικούς πού νιώθουν τὸ σωστό νόημα τής Χριστιανοσύνης, κι αντιδρουν με τόν τρόπο τους, όταν τούς σερβίρουν πὸ ανάλογες συγκεντρώσεις άντι τὸ πρόσωπο τής αγάπης Χριστοῦ και λαοῦ, ένότητας κι αδερφοσύνης, τὸ δηλητήριο τού διχασμοῦ και τού μίσους. Κι όλα αυτά, για τὰ «καλά και σημερινά» σκοτεινών κι άλλότρων σκοπών. Όμως, ή εποχή μας, δὲ σηκώνει άκρίδες ν' άπομυξάν τους καρπούς τού λαϊκοῦ μύχτου με τόν τρόπο τους. Τὰ κρυφά γίνονται

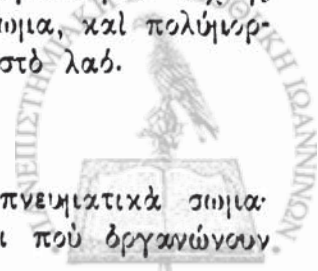
φανερά, κι οι κολασμένοι... στο πυρ τὸ εξώτερο... Τὸ παρελθὸν απολιθώνεται... κι οι τίμιοι κληρικοί με τ' αντιφάρμακα θά σαρώσουν τις άκρίδες στά σκουπίδια τών προκαταλήψεων, με τόν αγώνα «τὸν καλὸν γιγώνισμα» τού άμπελωνά τής αλήθειας.

Για ποιήτριες

Πολλές «ποιήτριες» στη χώρα μας άσχημονοδν. Δέν έννοῦ τις πεζογράφους. Αύτες έχουν τίγoura κάποιο ταλέντο. Εξαιρισω έπίσης λίγες άληθινές ποιήτριες σαν τις κυρίες Βουρλέκη, Μουζάκη, Άσημακοπούλου, Άρχαδίου κ.ά. Έκείνες όμως πού χορτάρουν και ζηλεύουν κι αντιγράφουν άλλήλοις... δηλαδή οι νεώτερες, θά ήταν προτιμότερο να καταπιάνονται με τὸ νοικοκυριό τους. Άν έχουν γνήσια και γόνιμη φλέβα τὰ έργα τὸ δείχνουν. Άλιώς έχουν παραγίνει με τήν ποιήση για χόμπυ, φτηνές επιδείξεις, παιγνίδια με λέξεις και στίχους. Κούφιο κόρτε με διάφορες Ιταλογαλλικές «άκαδημίες» (τὸ λουλούδι στὸν τόπο του πρωτανθεί) και μιὰ σειρά δνόματα τάχα «άκαδημαϊκῶν» σαν τού Έξιόρτζιο Έκρότσε, πού τόν είχε καταγγείλει ή Έλλην. Πρεσβεία στη Ρώμη, γιατί με ψευδοτίλους άγρευε ξένα θύματα μυροδοξίας, και τὰ έκμεταλεύονταν με «τενεκεδάκια» παράσημα... και μη χειρότερα. Άλιώτικη, βέβαια. Θαλπωρή, βρίσκουν στὸν «έμπειρικό» κριτικό τού ΕΙΡ... Για να μη λοιπόν ταλαιπωροδν τήν ύπεροφία τους, άλλη συμβούλη δὲ θά τις ύφελούστε πιότερο, παρά, να παραδειγματίζονται από τή μετριοφροσύνη τή σύνεση, τὸ άψογο κι ανώτερο ήθος παλιών κορυφαίων ποιητριών όπως τής Ρίτας Μπούμη — Παπὰ, τής Σοφίας Μαυροειδή — Παπαδάκη, τής Χρυσάνθης Ζιτσαλας, τής Λ. Ίακωβίδη, τής Δώρας Μοάτσου, πού προσέφεραν μεγάλα άγκωνάρια βτέχνης στο ποιητικό μας στερέωμα, και πολύμυρφη πνευματική δράση στο λαό.

Ανούσια φαγιά

Κάτι πολὺ κόρτικα πνευματικά σηματεία, έχουν από πέρσι πού οργανώνουν

διαλέξεις, και τις κριτικίζουν με πολύ φιγούρα στον κουφού λαού την πόρτα. Θέματα συστηματικής φυγής από το παρόν, στείλωμένα, κούφια, κενά, μπαχαρικά σ' ανάλατα κι' αλάτωτα φαγιά! Έτσι να ξεπλήρουν, απ' την άνισ τους οι σωματείαρχες, και για διαλείματα στα όνειρα ψευδοδιανοούμενων της άριστοκρατίας. Τα περισσότερα θέματα, πρόχειρα, σχεδιάσματα διμλητών, που τα σημαδεύουν στο δρόμο έξω από τη γενικώτερα ένδιαφέρουσα σημερινή πραγματικότητα. Μ' άλλο λόγο φιλοσοφιστοί άγέρες που κατατείνουν να στήσουν τη φωτιά από τους καρπούς προβληματισμού της κοινωνίας του καιρού μας.

Συμπόνια και δόκανα

«Είναι: δδουντρο να είσαι αναγκασμένος να διεξάγεις πόλεμο. ενώ τα παιδιά του κόσμου θέλουν ειρήνη, και αγάπη». Αυτά τα βδιδώδη κι' ανθρωπιστικά λόγια είπω πρόσφατα ο κατημένος ο άρχηγός του «Λευκού» (Οίκου κρατώντας με συμπόνια περί τη ένα παιδί στην άγκαλιά του.

Τι θυσίες κόσμος, ειρηνικός, συναισθηματικά πλατημένος!! Και τι φαρισαϊκή αλήθεια! «Όταν για να λέγεται κανείς πρόεδρος των ΗΠΑ ωφείλει να εκτελεί πιστά κι' άκέραια όλες τις εξωφρενικές εντολές των μαγιστάνων της πολεμικής διημιτηχανίας της χώρας του; Τι κρίμα! Να πέφτει στα δόκανα ο άθωός της!! Πιάνει τους κλέφτες στο μαντρί... τους αφήνει... δέν τον αφήνουν!!

Οι προβατίνες της Κριτικής

Ο κ. Μ. Κομμαντάριας ένας νέος δημοσιογράφος, βρίσκοντας απίθανη πρόβλητή από τους... που κατέχουν πάντα τα μεγάλα όργανα του Τύπου... αρμένισε τελευταία με το «Αρμένισμά» του... άερα στα... πανιά του, παρασταίνοντας το μεγάλο λογοτέχνη. Το γεγονός της παραπροβόλης του (από τα φωραμένα μυαλά, τα φιλοπρόσωπα όνθματα) για το κοινό που παρακολουθεί τη νέα μας λογοτεχνία, είναι θλιβερό, με και γελοίο. Δέ μες ένδιαφέρουν, ούτε τα περιεχόμενα, ούτε η

άνυπαρκτη μορφή στο διδίο του κ. Μ. Κ. μήτε τα νόθα παραμύθια κι' οι θαυματολόγικές θαυτοδρες. (Οι εκθέσεις μικρών παιδιών ένδιαφέρουν μόνο τους θαυματολόγους, όταν αυτές πλάθουν φτηχανάκια ή «άρμενίσματα»... απ' το κοινό περνούν άπαρατήρητες κι' ες είναι κρίμα!!) Ο δημοσιογράφος, είναι τυχερός που γίνεται μορμιτογκολόγος της λογοτεχνίας, από τις φωραλές προβατίνες της Κριτικής.

Μαχητές «άμνοι» και λύκοι

Ακούστηκε κάποτε από άπειροδύξους ή καιροσκόπους κι' άσημιστές, πώς: Τι μπορεί να βγει από ένα πνευματικό άγωνιστή που παλεύει: τίμα σ' αυτή την κοινωνία της αθάρασίας της ψευτιάς και της ύπαισιδας; Κι όμως, ο μαχητής, μπορεί να μη τρωπώνει: όταν νουφεκίξει τους λύκους με τα γραπτά παρά του με τους καθηλώνες: και τους πληρώνει πολλές φορές: τους κάνει να τους συνέχει ο φόβος του θανάτου ή κρίση της συνείδησης (άν υπάρχει: ούτα να περιορίζουν τις επιδουρές και να πίνων λιγότερο αίμα από τους «άμνους» του λαού. Μ' αυτή την αντίσταση, κόβουν: αγάλια κι' αλυσίδες, έντοπίζονται οι παγίδες, τα κροδ:κλώματα, οι τρικλοποδιές που στήνονται από τους λυκάρχους να φανακίζουν την Αλήθεια τα μυστήρια και τρωτάδια για να πγυραύσουν τα κλώκαμα της έκμετάλευσης των.

Καρποί και κολακίες

Οι πλιότεροι ψευτοποιητές στη Χώρα, πείροι, κι' άπραχτοι, άλληλοπρηγοριούν με μικροσυμφωνιώταις γελοίων φιλοφρονήσεων. Άγιες κλιδοδρες σίχτοι είναι φεύ, βλη βλη, ή προσφορά στον έαυτό τους. Μια άνάγκη, έκφρασης του έγώ, για το έγώ τους Μακάριοι σίχτοι άκωνώνττοι, δειλοί κι' άναιμικοί. Απ' αυτούς που δέν άντέχουνε στη χρήση, και στην κρίση, δέν έχουν ωφέλιμιστική μεταλαβιά. Καρποί δέχως το νόστο, τη γλύκα της ζωής, την πίκρα της αλήθειας. Αζώτρα κι' άψώωωτα γενήματα από νοσηρά άγερικα φυτόματα όπου το κόσκινο του χρόνου καθαρίζει. Κι: αναθμιέται κανείς με οίχτο τα τρώδαλα και τις άλληλοκολακίες!!

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- Ρίτας Μπούμπι, — Πικελ: «Η Σκληρή Άμαζόνα» (ποιήματα) Ἀθήνα.
Ἀλεξάνδρας Παρραφεντίδου: «Φωτεινά Διαλέγματα» (ποιήματα) Θεσ/νίκη '66.
Χρυσούλας Βαρέρη: «Φέρετρα Πολυτελείας» (Θεατρικό) Ἀθήνα '65.
Γιάννη Ἀνδρικόπουλου: «Σπιθήριον ἔτος 1946» (ποιήματα) Αἴγιον '66.
Μίχης Μουζέκη: «Ἐπὶ Γῆς» (ποιήματα) Ἀθήνα '66.
Γιώργου Ζωγραφάκη: «Γιώσεφ Ἐλιγιά» (Ξαντα) Ἀθήνα '67.
Πάνου Παναγιωτοπούνη: «Ἡ Σκιάθρ κ' ὁ Ἄλ. Παπαζουμάντης» (Ὀδοιπορικό) Ἀθήνα.
Βασίλη Λιάτσα: Αἰωνιότητα» (ποιήματα) Ἀθήνα '66.
Σοφίας Κλέμη, — Παναγιωτοπούλου: «Φονιάδερ» (Διηγήματα) Ἀλεξανδρούπολη '67.
Νίκου Μπούτσα: «Τὸ Κίστρο τῆς Ἀγγέλωρ» (Ἀφηγηματικό) Ἀθήνα '67.
Κώστα Τσιάντα: Τὰ Σφαιροστικὰ Παιγνίδια στὴν Ἀρχ. Ἑλλάδα» Γιάννινα '67.
Διονύσι Νικολόπουλου: 1) Εἰκονισμός» (Δοκίμιο) Λάρισα '66.
2) 13 Γράμματα» (ποιητικό) Λάρισα '66.
Νίκου Στασινοπούλου: «Τραγοῦδια στὰ Καλύδρουτα» (ποιήματα) Ἀθήνα '67.

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Α

«Π. Ο. Ἐρευνα»	Διευθυντής Γιάννης Βιστάκης.
«Λιχὸς Λόγος»	Βασίλης Ρώτας—Β. Δημιανάκου
«Δελφικὰ Τετράδια»	Φοῖβος Δέλφης — Μ. Σιμπής.
«Ἰσημεριώτικο Ἡμερολόγιον»	Δημήτρης Στιμέλος.
«Ἰωλκός»	Γιάννης Κορίδης.
Πνευματικὴ Κύπρος»	Κύπρος Χρυσάνθης.
«Πυξίδα»	Συνταχτικὴ Ἐπιτροπὴ.
«Δωδέκατη Ὥρα»	Πάνος Παναγιωτοπούνης.
Παναθηναϊκὰ»	Γιώργος Πολιτάρχης.
«Χρονικὰ τῆς Νικαίας»	Δημήτρης Λιάτσος
«Ἐκκλησιαστικὰ Προβλήματα»	Πρωτοπρεσβύτερος Γ. Πυρουνάκης.
«Ἰλιούδες»	Κ. Μελισσαρόπουλος.

Τῆς ἀκρίβειας ἀκροάματα

Στὸ «Ἑσπερία» τῆς Ἀθήνας τίμησαν ἑκατοντηνάρια περίπου ἄτομα μὲ ἑκατοντάδραχμὴ πρόσκληση, τὸ καθένα τὸν Κ. Βάρναλη. Τὰ κέρδη ὑπὲρ τοῦ ἐστιατορίου καὶ τοῦ σωματείου «Φίλοι Κορδάτου» πού ὀργάνωσε τὴ βραδιά. Μίλησαν πολλοί, δίκαια, γιὰ τὸν ποιητὴ. Ἀλλά, ἀπὸ τίς γενιές Λογοτεχνῶν τοῦ '40 καὶ ὀῦθε, δὲν εἶ

δαμε σχεδὸν κανένα νὰ μετὰσχει. Εἶναι καιρὸς νὰ νιώσουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἰθὺνόντες πού ὀργανιώνουν τιμητικὰς βραδιὰς καὶ συναλλεῖς τῆς ἀκρίβειας καὶ τῆς πολυτέλειας, τὴν οικονομικὴ ἀδυναμία καὶ ἀνθρώπων τῶν Γραμμιάτων καὶ Τεχνῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ λαὸ πού ποθεῖ νὰ γευτεῖ τέτιες χαρὲς, καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀνταποκριθεῖ στὰ ἐξοδά του.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στὴ σελίδα 295 ἀνάμεσα στὸ σημεῖωμα «Γ. Α. Οἰκονόμου» παρεῖσαρσε ἀπὸ τυπογραφικὴ ἀβλεψία ὁ τίτλος τοῦ ἐπόμενου Σημειώματος πού ἀντιστοιχεῖ σωστὰ στὴν 11η σειρά τῆς ἴδιας στήλης.

- 'Επί πώλον δνον...

(Σκίτσο Ν. Βασιλοῦ)

